

سوءتفاهم واردات آزاد

ضرورت اصلاحات در بودجه

دکتر علیرضا سلطانی
تحلیلگر مسائل اقتصادی

معمولا این باور در حوزه سیاستگذاری و نخبگانی ایران وجود داشته و دارد که عامل اصلی بروز مشکلات و چالش‌ها و به بیان بهتر بحران اقتصادی ایران، تحریم‌های اقتصادی و به‌طور مشخص حوزه سیاسی و سیاست خارجی بوده و تا زمانی که سیاست خارجی ایران در مدار اصلاح و تعامل با جهان قرار نگرفته و تحریم‌ها و محدودیت‌های اقتصادی و همچنین فشارهای سیاسی و امنیتی از کشور برداشته نشود، اقتصاد ایران آرام نگرفته و در مسیر رشد و توسعه قرار نمی‌گیرد.

تجربه، منطق، تعقل و واقع‌بینی هم غیر از این را نمی‌گوید. چالش‌های سیاست خارجی و تحریم‌ها و تهدیدهای سیاسی و اقتصادی علت‌العلل اصلی همه چالش‌ها، بحران‌ها و ناترازی‌های بزرگ کشور است و تا زمانی که مناسبات ایران با جهان در فضایی از تعامل و همکاری و نه تقابل و چالش قرار نگیرد، اقتصاد ایران اقتصادی نخواهد شد و بیم درگیر شدن ساختارهای اجتماعی و سیاسی را نیز از منظر تضعیف تاب‌آوری نیز تقویت می‌کند.

اما این شرایط نه تنها به معنای توجیه و بهانه‌ای برای انفعال، بی‌تفاوتی و عدم تحرک در حوزه سیاستگذاری اقتصادی و عدم ابتکار عمل برای کاهش آهنگ مخاطرات اقتصادی و اجتماعی و جلوگیری از سقوط ساختار اقتصادی نیست، بلکه می‌تواند زمینه فرصتی برای دست زدن به برخی سیاست‌ها و اقدامات در جهت اصلاح اقتصادی و زدودن بسیاری از مسائل و مشکلات باشد که بر اقتصاد ایران در طول زمان و به بهانه‌های مختلف تحمیل شده و عامل اصلی در بروز ناترازی‌های مالی، اقتصادی و تجاری شده است. واقعیتی که در حال حاضر اقتصاد ایران با آن دست به گریبان است، کسری شدید بودجه و تلاش برای رفع این کسری از طریق افزایش نقدینگی است که دستاوردی جز افزایش تورم ندارد. منطق حکم می‌کند که قواعد و فرآیند سیاستگذاری اقتصادی در شرایط بحران با شرایط عادی متفاوت باشد.

بهبور طبیعی اتخاذ سیاست‌های انقباضی در بودجه‌ریزی، نه صرفا با هدف اصلاح اقتصادی بلکه با هدف جلوگیری از تشدید اثرات و پیامدهای تحریم و محدودیت‌های اقتصادی، باید در دستور کار دولت و نهادهای حاکمیتی قرار می‌گرفت و بگیرد. تحریم‌های اقتصادی به‌خصوص تحریم فروش نفت و کاهش درآمدهای حاصل از صادرات نفت، دولت را سال‌هاست با مشکل تامین منابع مالی برای مخارج و هزینه‌های سرسام‌آور دولتی و نهادهای عریض و طویل وابسته به دولت و حاکمیت مواجه ساخته است. هزینه‌هایی که نه تنها کمترین عایدی برای کشور ندارد، بلکه به‌گونه‌ای هزینه‌های اجتماعی سیاسی و اجتماعی کشور را نیز به شدت افزایش داده است. این‌گونه هزینه‌ها ماهیت سرمایه‌گذاری و افزایش بهره‌وری برای اقتصاد کشور ندارد.

صنعت نفت سال‌هاست به‌خاطر تحریم‌های اقتصادی با چالش بزرگ سرمایه‌گذاری نه تنها برای رشد و اجرای طرح‌های توسعه‌ای بلکه حفظ، نگهداشت، بازسازی و بهسازی تاسیسات فعلی که درآمدهای دولت و نیاز خدماتی کشور به لحاظ تامین انرژی و خوراک صنایع را تامین می‌کند، مواجه است؛ اما دولت فاقد کمترین امکان تامین و هدایت نقدینگی مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های راهبردی از جمله نگهداشت تولید کنونی نفت ایران و همچنین اجرای طرح فشارافزایی پارس جنوبی است که در حال حاضر بیش از ۷۰ درصد گاز مورد نیاز کشور را تامین می‌کند. بیش از ۹ ماه از امضای قراردادهای ۱۷ میلیارد دلاری برای اجرای طرح‌های فشارافزایی پارس جنوبی می‌گذرد، اما هنوز این طرح‌ها بدلیل نبود منابع و اعتبارات مالی اجرایی نشده است و این رنگ هشدار جدی به نظام حکمرانی است که تاخیر در اجرای این طرح‌ها در آینده نزدیک کشور را با کمبود گاز مواجه می‌شود.

فارغ از این دغدغه‌ها که بدلیل بزرگی اهمیت و ضرورت از یکسوی و از سوی دیگر ناتوانی در حل آنها، معمولا در نظام سیاستگذاری کشور با یگانگی می‌شود، یک خطا و انحراف بزرگ در نظام حکمرانی و سیاستگذاری کشور، چشم پوشیدن از مسائل و چالش‌های به ظاهر کوچک، اما مهم و عدم تلاش برای رفع و رجوع این مسائل با هدف کاهش مخاطرات و هزینه‌های دولت در شرایط بحرانی است. بودجه سالانه کشور بر از ردیف‌هایی است که فاقد کمترین اثربخشی و کارآمدی در جهت بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور است. ردیف‌هایی که هر سال با فشار و لابی سیاسی و پشت پرده به بودجه افزوده می‌شود. ردیف‌هایی که هر کدام قدرت خرید و افزایش تاب‌آوری این دهک‌هاست و سنگینی را به دولت برای تامین منابع آن تحمیل می‌کند. بخش اعظم کسری بودجه امسال و سال‌های آینده ناشی از همین ردیف‌هاست. دولت به ناچار برای تامین این ردیف‌ها متوسل به شیوه‌های اقتصادی از جمله تولید پول بقردرت می‌شود و این مهم نتیجه‌ای جز افزایش تورم و فشار اقتصادی بر مردم ندارد. این اصلاح فقط به هزینه‌هایی می‌فایده در بودجه محدود نیست، بلکه مشمول طرح‌های حمایتی و سازوکارهای جبرانی حداقلی برای دهک‌های پایین جامعه نیز هست. طرح‌هایی که با هدف تقویت و جبران فشارهای اقتصادی به دهک‌های پایین جامعه در بودجه تدوین می‌شوند؛ اما واجد کمترین اثربخشی در ارتقای قدرت خرید و افزایش تاب‌آوری این دهک‌هاست و به نوعی شرایط را از این طریق و به‌صورت مستقیم برای آنها با افزایش نرخ تورم تشدید می‌کند. دغدغه اصلی ۱۸۰ اقتصاددان و کنشگر اجتماعی که اخیرا در قالب نامه‌ای به رئیس‌جمهور بیان شده نیز در همین راستا قابل تأمل و بررسی است. نکته کلیدی که در این نامه و در آستانه ارسال لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ به مجلس تأکید شده شجاعت دولت در کاهش و حذف ردیف‌های پرهزینه، کم‌اثر و فاقد بازده اجتماعی، اصلاح قیمت بنزین و سایر حامل‌های انرژی همزمان با اصلاح سمت هزینه‌های بودجه حکمرانی و ایجاد شفافیت عمومی در هزینه‌کرد بودجه است.

روایت فرزین از نرخ تالار دوم

طبق گفته محمدرضا فرزین، «خرخ‌ارز معاملات در بازار دوم طی هفته‌های اخیر عموماً زیر ۱۰۰ هزار تومان بوده است...»

صفحه ۲

سیگنال رکود از بخش ساختمان

تولید بخش ساختمان در نیمه اول امسال ۰.۸ درصد کاهش یافت؛ مرحله اصلی این رشد منفی...

صفحه ۴

جریمه برای صادرکنندگان

حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی، ورود دلار ۲۸۵۰۰ تومانی، آغاز سه کار تالار اول و دوم مرکز مبادله...

صفحه ۶

سوءتفاهم واردات آزاد

کریم حسن پور - در روزهای گذشته اخباری مبنی بر رفع سقف محدودیت کارت بازرگانی در واردات از محل ارز اشخاص منتشر شد.

ارزی است. در این سیستم، برای هر رسته کالایی و هر فعال اقتصادی، سهمیه ارزی مشخصی در طول سال تعریف شده است. به‌عنوان نمونه، برای واردات تلفن همراه سقف معینی در نظر گرفته می‌شود و سامانه بهینه‌سازی ارز اجازه ثبت‌سفارش جدید فراتر از این سهمیه را نمی‌دهد. بر این اساس، حتی اگر واردات بدون انتقال ارز به‌عنوان ابزاری برای افزایش سقف واردات کارت‌های بازرگانی سال‌اولی در نظر گرفته شود، این افزایش می‌تواند با محدودیت سهمیه‌های بهینه‌سازی ارزی مواجه شود و عملاً امکان ثبت‌سفارش مازاد را با چالش روبه‌رو کند. وی تأکید کرد: در مجموع، برخلاف برخی فضا سازی‌های رسانه‌ای، نه‌تنها واردات بدون انتقال ارز برای همه کالاها آزاد نشده، بلکه اجرای محدود آن همچنان مقید به نوع کالا، محل واردات، نوع کارت بازرگانی و سازوکارهای کنترلی مانند بهینه‌سازی ارزی است.

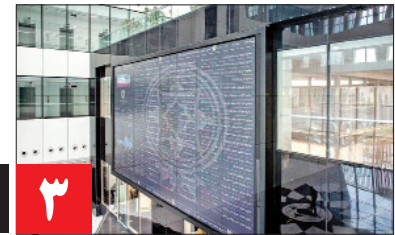
فاصله طولانی بخشنامه تاجرا

ایس‌ن فعال بخش تجارت در ادامه گفت: یکی از انتقادات جدی به فرآیند اجرای بخشنامه توسط نهادهای مسوول حوزه تجارت خارجی، زمان طولانی میان صدور این دستورالعمل‌ها تا اجرایی شدن آنها است. در همین‌حال میان دستورالعمل صادر شده و نحوه اجرای آن تفاوت قابل ملاحظه‌ای وجود دارد. همین موضوع نیز کارایی و اثرگذاری دستورالعمل‌های صادرشده در بخش تجارت خارجی را زیر سؤال می‌برد. وی با اشاره به مصوبه امضا شده توسط معاون اول رئیس‌جمهوری گفت: براساس این مصوبه چنانچه شرکتی نیاز ارزی خود را مصرف کرده باشد، می‌تواند واردات خود را بدون انتقال ارز انجام دهد یا به بیان دیگر سقف محدودیت کارت بازرگانی در واردات برای وی برداشته خواهد شد. اما مسأله این است که سقف به دست آمده از رتبه‌بندی برای بسیاری از بازرگانان، تجار یا شرکت‌های تولیدی قابل استفاده نیست.

اسفندیار افزود: در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ سقف مجاز واردات شرکت‌ها بر اساس شاخص‌های متعددی از جمله صورت مالی، میزان فروش شرکت‌ها، بدهی گمرکی و... تعیین می‌شود. در شهریورماه ۱۴۰۲، وزارت صمت مصوبه‌ای را صادر و به موجب آن سهمیه بازرگانی برای شرکت‌های تولیدی و بازرگانی تعیین کرد. سهمیه‌ها بر اساس عملکرد تجاری سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ تعیین شد. بر این اساس، ۸۰ درصد مصرف ارزی برای تجار و ۲۰ درصد مصرف ارزی برای تولیدکنندگان به‌عنوان سهمیه سال ۱۴۰۲ در نظر گرفته شد. در سال‌های ۱۴۰۲، ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴ همچنان همان فرمول اجرایی می‌شود. در نتیجه اعمال مقررات بر سقف واردات عملاً کارایی ندارد.

و افزود: به‌عنوان نمونه شرکت ما که سقف تخصیص یافته برای ارز وارداتی آن سالانه حدود ۷ میلیون دلار است، در رتبه بندی وزارت صمت مشمول دریافت یک‌میلیون و ۳۰۰ هزار دلار ارز برای واردات شده است. در همین حال باید تأکید کرد که در سال‌های اخیر شاهد اجرای مصوبه بهینه‌سازی مصرف ارز توسط وزارت صمت، معدن و تجارت هستیم. فرآیند بهینه‌سازی واردات در موارد بسیاری به مانع جدی و اساسی در روند واردات برای شرکت‌های تولیدی و بازرگانی بدل شده است. در چنین فضایی مصوبه امضا شده توسط معاون اول رئیس دولت چهاردهم، قابلیت اجرا و آسان‌سازی مسیرهای تجاری را ندارد.

این فعال حوزه تجارت خارجی با اشاره به یکی از مطالبات جدی بخش خصوصی واقعی در حوزه واردات گفت: چنانچه روند تخصیص ارز برای واردات به همان روند سابق رتبه‌بندی بازگردد، ما رضایت بیشتری

موج سواری بورس

ونزوئلا و خطای نفتی عقل سلیم

سرگیف، سومین بازیکن گرافیکت پر اسپولیس

خواهیم داشت، چراکه در گذشته چندین پارامتر مشخص برای تعیین این سقف بررسی می‌شد. اما اکنون تصمیم‌گیران تنها به میزان واردات شرکت‌ها در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ استناد می‌کنند. یکی از سوالات جدی که برای بخش خصوصی مطرح می‌شود این است که چرا با گذشت ۳ سال همچنان همان مقررات قبلی و سهمیه‌های تعیین شده براساس واردات در ۴ سال قبل، شاخص اصلی هستند؟ وی افزود: زمان اجرای مصوبات بسیار طولانی شده و همین موضوع نیز کارایی آنها را تحت‌تأثیر منفی قرار می‌دهد. به‌عنوان نمونه حدود ۲ ماه گذشته خبری منتشر شد مبنی بر اینکه شرکت‌های صادراتی می‌توانند از ارز حاصل از صادرات خود، ثبت‌سفارش و واردات کنند؛ اما این مصوبه هنوز هم اجرایی نشده است. بنابراین ما امیدوی به اثرگذاری مصوبات نداریم. اسفندیار در ادامه با اشاره به اجرای مقررات بهینه‌سازی ارز توسط وزارت صمت، اعلام کرد: ثبت‌سفارش برای واردات وجود ندارد. در نتیجه افزایش بهینه‌سازی توسط وزارت صمت، اصلاحات ثبت‌سفارش برای واردات وجود ندارد. در فرآیند اجرای سقف واردات عملاً کارایی برای ما نخواهد داشت. این فعال حوزه واردات در پاسخ به سوالی مبنی بر وعده وزارت صمت مبنی بر حذف سقف بهینه‌سازی ارزی از گروه کالایی ۲۲ گفت: متأسفانه میان وعده تا فرآیند اجرایی شده تفاوت بسیاری وجود دارد. در دفتر تخصصی وزارت صمت، سهمیه‌ای از سالانه دارد. حال گفته‌اند اگر سقف بهینه‌سازی تعرفه تمام شد، دفتر تخصصی وزارتخانه می‌تواند منطبق با نظر کارشناسان، از ارز سایر تعرفه‌های کالایی استفاده کند. این اقدام به‌منزله گسترش توزیع رانت است و تداوم اجرای آن پیشنهاد نمی‌شود.

ضرورت آزادسازی تجارت

مرتضی کوهنورد عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» در ارزیابی اخبار منتشرشده مبنی بر رفع سقف محدودیت کارت بازرگانی در واردات از محل ارز اشخاص یا آزادسازی واردات بدون نیاز به تخصیص ارز بانک مرکزی گفت: هنوز جزئیات، دستورالعمل و آیین‌نامه این مصوبات منتشر نشده، بنابراین نمی‌توان در خصوص جزئیات یا اثرگذاری آن به‌طور دقیق اظهار نظر کرد. با وجود این در حالت کلی باید تأکید کرد که رفع موانع پیش روی تجارت و واردات اقدامی مناسب است که می‌تواند به رفع برخی مشکلات و کاستی‌های حاکم بر این بخش کمک کند.

وی حرکت به سوی تجارت آزاد را اقدامی مناسب و موثر بر اقتصاد و حتی تولید دانست و افزود: آزادسازی تجارت باید همه‌جانبه اجرایی شود. به این معنی که بسترهای محدودیت یا انحصار برداشته شود. اما در کشور ما زیرساخت‌های اساسی تجارت آزاد در عمل ناپایده انگاشته می‌شود و همین موضوع به بروز رانت برای عده‌ای خاص و امکان استفاده از فرصت‌های ویژه برای آنان منجر می‌شود. این عضو هیات نمایندگان اتاق ایران گفت: بخش بزرگی از واردات کشور به کالاهای واسطه‌ای و مواد اولیه تولید اختصاص دارد، بنابراین چنانچه مقررات حاکم بر بخش واردات تسهیل شود، می‌توان مسیر تولید را هموار و از بروز کمبود در بازار جلوگیری کرد. در همین حال آزادسازی تولید با قیمت رقابتی به افزایش صادرات و ارزآوری کشور نیز کمک خواهد کرد. وی افزود: با وجود این انتظار می‌رود آزادسازی پادشده با در نظر گرفتن محدودیت‌های پیش روی مردم در تامین معیشت و خرید کالای اساسی اجرایی شود. چراکه طبعاً واردات با ارز اشخاص به‌منزله افزایش هزینه تمام شده خواهد بود. با سیاستگذار با ارائه یارانه به مصرف‌کننده نهایی از تحمیل فشار بیشتر به مردم جلوگیری کند.

اصلاح همه‌جانبه چارهاز است

نویس‌حیبی فعال بخش واردات در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» در ارزیابی خبر منتشر شده در فضای مجازی طی روزهای گذشته گفت: مصوبه امضا شده توسط معاون اول رئیس‌جمهوری با ابهامات بسیاری مواجه بوده و در میان فعالان بخش تجارت کشور نیز بحث‌برانگیز بوده است. در این میان حتی پرسش ما از کارشناسان وزارت صمت نیز در خصوص کارایی این مصوبه نتیجه‌بخش نبوده است. با این‌وجود باید تأکید کرد که چنانچه مصوبه جدید به امکان واردات بدون صف تخصیص ارز و همچنین گذر از فرآیند بهینه‌سازی منجر شود، مثبت است و کارایی لازم را خواهد داشت. در غیر این‌صورت نمی‌توان به اثرگذاری جدی آن بر فرآیندهای تجاری امید داشت. نتیجه نهایی نیز زمانی روشن می‌شود که تغییرات در سامانه جامع تجارت اعمال و چالش‌های کنونی حاکم بر فرآیند واردات مرتفع شود. اما در حال حاضر ابهامات جدی درخصوص این بخشنامه وجود دارد.

زمان اجرای
مصوبات بسیار
طولانی شده و
همین موضوع
نیز کارایی آنها را
تحت‌تأثیر منفی
قرار می‌دهد.
به‌عنوان نمونه
حدود ۲ ماه گذشته
خبری منتشر شد.

موج سواری بورس

۶ فر حزامت نعمتی – بورس تهران ۸ روز متوالی است که در مدار صعودی حرکت می‌کند و دوباره توجه سرمایه‌گذاران حقیقی را به خود جلب کرده‌است.

دیروز شاخص کل به سقفشکنی‌های خود ادامه داد و در ادامه مسیر صعودی هفته‌های اخیر، سرانجام موفق شد وارد کانال ۳۵میلیون واحدی شود و نقطه عطفی جدید را در تاریخ خود ثبت کند. این صعود که با حمایت افزایش تقاضای حقیقی و رشد قیمت دلار همراه بوده است، باعث شده شاخص کل طی روزهای اخیر به‌طور پیوسته رکوردهای تازه‌ای را به دست آورد. در واقع، بازار سهام پس از عبور از سقف‌های ۳۰۳ و ۳۰۴میلیون واحدی، بدون آنکه با مقاومت‌های جدی روبرو شود، توانست مسیر صعود را ادامه دهد و حالا در محدوده‌ای قرار گرفته که پیش از این هرگز تجربه نکرده بود.افزایش نرخ ارز و تقویت انتظارات تورمی شرکت‌ها، مهم‌ترین عواملی هستند که این موج صعودی را تقویت کرده‌اند. در کنار این عوامل، افزایش ارزش معاملات و ورود پول تازه‌نفس حقیقی‌ها نیز نشان می‌دهد ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بیشتر شده است. همچنین عبور شاخص هموزن از سقف‌های پیشین نشان می‌دهد که این رشد، محدود به صنایع بزرگ شاخص‌ساز نبوده و بخش قابل‌توجهی از بدنه بازار نیز در این روند مشارکت داشته است. گفت‌وگوی «دنیای اقتصاد» با کارشناسان بازار سرمایه نشان می‌دهد، تداوم حضور بورس در کانال ۳۵میلیون واحدی و فتح سقف‌های جدیدتر، بیش از هر چیز به ثبات متغیرهای کلیدی اقتصاد، سیاست‌های ارزی و ورود مستمر پول و مسیر مثبت است. اکنون پرسشی که مطرح می‌شود، این است که آیا بازار می‌تواند این مسیر پرشتاب را حفظ کند یا نیازمند یک دوره استراحت خواهد بود؟ بسیاری از تحلیلگران روند کوتاه‌مدت بورس را منوط به وضعیت متغیرهای اثرگذار بر بازار به ویژه نرخ دلار آزاد می‌دانند.

بازار سه‌شنبه از لنز آمار

شاخص کل با رشد ۰٫۷۱ درصدی یک سقف تازه ساخت و برای هشتمین

بورس از نگاه تابلوخوانی

بورس تهران در حال حاضر در یک روند صعودی قرار دارد. در این روند، شاخص کل بورس تهران با افزایش ۱۰۰ درصدی در طول سال ۱۳۹۶، به بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان رسیده است.

بورس تهران بعد از ۸ آذرماه که یک روز با افت ۹ هزار واحد را به همراه داشت، ۸ روز معاملاتی را طی کرد که در آن شاخص کل هر روز رشد قابل‌توجهی را رقم زد. در این ۸ روز شاخص کل در مجموع، بیش از ۲۳۴ هزار واحد رشد به ثبت رساند. به نظر برخی کارشناسان و فعالان بازار سرمایه، بخشی از صعود، یک رشد تورمی بوده و بخش دیگر به دلیل تزریق اخبار مثبت به بازار رقم خورده است.

جاماندگی دلاری بورس

مسعود مهدیان، کارشناس بازار سرمایه به ارزیابی بازار سهام پرداخت و گفت: معاملات سه‌شنبه بورس تهران در ادامه روند صعودی روزهای اخیر، در مدار مثبت دنبال شد. البته شدت نوسانات نسبت به روز دوشنبه کاهش یافت و به‌ویژه در سهام شاخص‌ساز، بازار بیشتر در وضعیت تعادلی قرار داشت. در پایان معاملات، شاخص کل با رشد حدود ۲۴ هزار واحدی از محدوده ۳میلیون و ۵۰۰ هزار واحد عبور کرد. ارزش معاملات نسبت به روز دوشنبه اندکی کاهش یافت و در حدود ۱۲ همت به ثبت رسید. همچنین ورود پول حقیقی در معاملات امروز حدود ۳۰۰میلیارد تومان برآورد شد.

در روزهای اخیر، مجموعه‌ای از اخبار مثبت به بازار تزریق شده است؛ از جمله اعلام تعدیل مثبت شرکت‌های پالایشی در پی مصوبه شورای اقتصاد درباره دستورالعمل نحوه صدور مجوز صادرات نفتی در راستای وصول مطالبات پالایشگاه‌ها، همچنین اثرگذاری نرخ ارز بر عملکرد بانک‌ها و از سوی دیگر، روند افزایشی تورمی در اغلب بازارها از جمله بازار ارز. این عوامل که به‌ویژه برای صنایع دلاری اهمیت بالایی دارند، موجب شد شاخص کل پس از تثبیت و عبور از سقف قبلی، مسیر صعودی خود را ادامه دهد. اکثر بازارها طی ماه‌های اخیر با رشد‌های تورمی مواجه شده‌اند. بورس تهران به لحاظ ارزش دلاری بازار و مؤلفه‌های بنیادی، همچنان در محدوده‌ای حدود ۱۰۰میلیارد دلار قرار دارد و نسبت به سایر بازارها از منظر ارزش‌گذاری، دچار جاماندگی است. از این منظر، همچنان ظرفیت و فضای رشد برای بازار سهام وجود دارد.

با این حال، عواملی که حول اقتصاد کلان کشور و سایر بازارها می‌چرخد و از آن عنوان ریسک‌های سیستماتیک یاد می‌شود، همچنان بر رفتار سرمایه‌گذاران سایه انداخته است. این موضوع باعث شده بخش زیادی از فعالان بازار با دیدی محتاطانه و کوتاه‌مدت معامله کنند که در نتیجه، نوسانات و هیجانات مقطعی در بورس تهران افزایش می‌یابد. با وجود این شرایط، بازارساز در روزهای اخیر عملکرد قابل قبولی داشته و تلاش کرده است با هدایت جریان نقدینگی میانه گروه‌های اثرگذار، تعادل بازار را حفظ کند. در همین راستا، سهام کوچک‌تر نیز هم‌راستا با رشد شاخص هموزن وارد مسیر صعودی شدند.

روز پیاپی در ارتفاعات جدید قرار گرفت. به‌طوری‌که در پایان معاملات در کانال ۳میلیون و ۵۰۷هزار واحد ایستاد. شاخص هموزن نیز با افزایش ۰٫۷۴ درصدی از رکورد تاریخی خود عبور کرد و در محدوده ۹۸۵ هزار واحد جاد گرفت. از نسوی دیگر، بیش از ۳۰۰میلیارد تومان پول حقیقی وارد گردونه معاملات سهامی بازار شد. تداوم ارزش معاملات در سطح بالای ۱۰ همت نیز نشانه‌ای از تقویت سمت تقاضاست. در جریان دادوستدهای دیروز، ارزش معاملات خرد به بیش از ۱۱ هزار میلیارد تومان رسید. اگرچه این سنجه آماری نسبت به روز دوشنبه کاهش ۱۲ درصدی را نشان می‌دهد، اما همچنان در بالای سطح مهم ۱۰ همتی قرار دارد. بررسی روند بازار سرمایه نشان می‌دهد، فراز و فرود نرخ دلار همچنان نقش محرک اصلی را ایفا می‌کند و چشم‌انداز سودآوری صنایع مختلف را برای معامله‌گران جذاب‌تر کرده است.

در جریان دادوستدهای دیروز، نماد «وامید» یکی از مهم‌ترین نقاط تمرکز بازار بود. این سهم که پس از برگزاری مجمع افزایش سرمایه بازگشایی شد، در لحظه کشف قیمت با جهشی حدود ۳۷ درصدی همراه شد و همین رشد اولیه، اثر قابل‌توجهی بر نمابرگ اصلی گذاشت؛ به‌طوری‌که شاخص کل موقتاً تا محدوده ۳میلیون و ۵۱۷ هزار واحد پیش رفت. با این حال، ماجرا به همین‌جا ختم نشد. کمی پس از پایان معاملات، ناظر بازار ضمن بررسی وضعیت بازگشایی «وامید» معاملات انجام شده را مورد تأیید نهایی قرار نداد. نتیجه این تصمیم، اصلاح شاخص کل را به دنبال داشت. به طوری‌که رکورد موقت شاخص پس از حذف اثر «وامید» به ۳میلیون و ۵۰۷ هزار واحد بازگشت. این اتفاق بار دیگر نشان داد که بازگشایی نمادهای بزرگ می‌تواند تأثیر لحظه‌ای و بعضاً غیرقطعی بر شاخص داشته باشد و فعالان بازار ناچارند این نوسان‌ها را در تحلیل روزانه خود لحاظ کنند.

بازگشایی پرحاشیه «وامید» در عین حال که توجه بسیاری از فعالان بازار را به خود جلب کرد، بار دیگر نقش نظرات و شفافیت در معاملات را نشان داد. بسیاری از فعالان بازار معتقدند که تصمیم ناظر اگرچه در ظاهر از جذابیت صعودی شاخص کاست، اما در عمل به تقویت اعتبار بازار کمک می‌کند؛ زیرا جلوگیری از ثبت قیمت‌های غیرمنطقی یا رفتارهای غیرمتعارف، از اهمیت بالایی در مسیر اعتمادسازی برخوردار است. از سوی دیگر، واکنش معامله‌گران به این رویداد نیز قابل تأمل بود. بخشی از بازار، این اصلاح شاخص را یک «بازگشت منطقی» دانست. این گروه معتقدند که رشد پایدار بورس باید بر اساس جریان نقدینگی واقعی و بنیاد شرکت‌ها شکل بگیرد، نه بر اثر یک نماد خاص. در مقابل، برخی هم این تصمیم را موجب کاسته شدن از هیجان مثبت بازار ارزیابی کردند. با این حال، به نظر می‌رسد اثر روانی این ماجرا کوتاه‌مدت باشد و مسیر اصلی بورس همچنان به رفتار نقدینگی و متغیرهای کلان وابسته بماند.

اما آنچه در صحنه معاملات بازار سرمایه می‌گذرد، نشان می‌دهد بورس تهران بار دیگر در مرکز توجه سرمایه‌گذاران قرار گرفته و ثبات این مسیر، بیش از هر چیز به نوسانات بازار ارز وابسته خواهد بود. بررسی ورود و خروج پول حقیقی به بازار سهام نشان می‌دهد ورود پول حقیقی نسبت به روز قبل آن با کاهش قابل‌توجهی مواجه شده است.

کارشناسان احتیاط سهامداران را در راستای عقب‌نشینی دلار در معاملات روز گذشته می‌پندارند. بازار سهام دیروز شاهد ورود قابل‌توجه پول از سوی سرمایه‌گذاران حقیقی نبود و حدود ۳۰۰میلیارد تومان پول تازه مسیر بورس را انتخاب کرد. با توجه به اینکه رشد انتظارات تورمی و فصل‌های که بورس در ماه‌های گذشته از سایر دارایی‌ها گرفته بود، موجب شد توجه معامله‌گران دوباره به سهام جلب شود، در صورت تداوم عقب‌نشینی دلار، سناریوی اصلاح بورس نیز محتمل خواهد بود. با این حال، ارزش معاملات ۷روز است که بالای سطح ۱۰ همت ثابت مانده و این موضوع نشان می‌دهد که هرچند فضای احتیاط نسبت به گذشته کم‌رنگ‌تر شده، اما همچنان سایه ترس‌دها به‌طور کامل از سر بازار برداشته نشده است. در واقع، بخشی از فعالان بازار معتقدند روند فعلی رشد می‌تواند ادامه‌دار باشد، اما هم‌زمان مجموعه‌ای از متغیرهای اقتصادی مانع از شکل‌گیری یک رالی مطمئن می‌شود.

یکی از مهم‌ترین این عوامل، افزایش باره اوراق دولتی و احتمال عبور نرخ بهره از محدوده ۴۰ درصد است. این امر جذابیت دارایی‌های بدون ریسک را افزایش داده و عملاًسقف انتظارات از نسبت قیمت به سود شرکت‌ها را محدود می‌کند. در چنین فضایی، هرچند جریان ورود پول حقیقی نشانه‌ای مثبت برای بازار تلقی می‌شود، اما آینده بورس همچنان به چگونگی رفتار سیاستگذاری‌های مالی و ارزی وابسته خواهد بود. عوامل مذکور می‌توانند مسیر صعودی بورس را تثبیت کنند یا به‌عنوان مانعی جدی بر سر راه آن ظاهر شوند.

سرانجام رکوردشکنی‌ها

در روزهای گذشته با اوج‌گیری بازارهای موازی و حرکت دلار به سمت سطوح تاریخی، بورس تهران نیز وارد مرحله جدیدی از رشد شد. به این ترتیب همان‌طور که در روزهای اخیر نیز مشاهده کردیم شاخص کل تقریباً هر روز مرزهای جدیدی را پشت سر گذاشته است. تجربه ادوار گذشته بازار سرمایه نشان می‌دهد صعود نرخ ارز معمولاً موتور انتظارات تورمی را روشن کرده و جریان سرمایه‌های خرد را از سپرده‌ها و دارایی‌های کم‌ریسک به سمت بازار سهام سوق می‌دهد. این بار نیز همین اتفاق در حال تکرار است. افزایش ارزش دلار، چشم‌انداز درآمدی شرکت‌های صادرات‌محور را پررنگ‌تر کرده و هم‌زمان باعث شده ارزش جایگزینی بسیاری از صنایع با شتاب بیشتری رشد کند. به همین دلیل معامله‌گران نیز اقبال بیشتری به سمت شرکت‌های بزرگ و دلاری نشان می‌دهند. اکنون بخش بزرگی از کارشناسان بازار با این فرض معامله می‌کنند که تثبیت نرخ ارز در سطوح فعلی می‌تواند ستون اصلی تداوم روند صعودی بورس باشد.

اظهارات کارشناسی حاکی از آن است که رشد اخیر دلار، علاوه بر کاهش شکاف میان ارزش بازار و ارزش ذاتی بسیاری از سهام، زمینه را برای بازگشت دوباره پول حقیقی و افزایش عمق معاملات فراهم کرده است. نتیجه این ترکیب، ثبت رکوردهای جدید و بازگشت هیجان‌محور و صنایع دارای فروش ارزی اثرگذار است. گزارش‌های سماهه و سامهه فردین آقابزرگی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» ضمن بررسی وضعیت این روزهای بورس تهران اظهار کرد: روند شاخص‌های بورسی در هفته‌های اخیر نشان می‌دهد بازار سهام برخلاف انتظار بسیاری از فعالان اقتصادی، در مسیری شتابان‌تر از سایر بازارهای دارایی حرکت می‌کند. شاخص کل و شاخص شناور آزاد از ابتدای سال تاکنون بازدهی بیش از ۳۰ درصد را ثبت کرده‌اند و عبور شاخص کل از محدوده ۳میلیون و ۵۰۰ هزار واحد بار دیگر توجه سرمایه‌گذاران را به ظرفیت‌های بازار جلب کرده است.

به گفته این کارشناس بازارهای مالی، این رشد در حالی رقم خورده که بازارهای موازی همچون ارز و سکه زودتر وارد مدار صعودی شده بودند و همین تحولات به‌عنوان یک «سینگنال پیش‌نگر» عمل کرد. چرا که افزایش نرخ ارز، به‌طور مستقیم بر درآمد شرکت‌های صادرات‌محور و صنایع دارای فروش ارزی اثرگذار است. گزارش‌های سماهه و سامهه نیز تأیید می‌کند که اگرچه حاشیه سود تعدادی از شرکت‌ها کاهش داشته، اما قدر مطلق سودآوری در بخش عمده‌ای از بنگاه‌ها رشد کرده است. این امر نشان از مدیریت سود و تعدیل اثرات سیاست‌های کنترلی دارد.

با در ادامه افزود: در عین حال، ارزش دلاری بازار سرمایه که زمانی به حدود ۳۳۰میلیارد دلار می‌رسید اکنون در سطوح بسیار پایین‌تری قرار دارد و همین فاصله، بخشی از جذابیت فعلی بورس را توضیح می‌دهد. نسبت‌های ارزش‌گذاری، افزایش ارزش جایگزینی شرکت‌ها و اثر تورم بر دارایی‌های واقعی همگی عواملی هستند که بورس را نسبت به دیگر بازارها در موقعیت برتری قرار می‌دهند.

آقابزرگی با بیان اینکه با وجود ریسک‌های سیاسی، بودجه‌ای و ابهام در سیاستگذاری، بازار سهام هنوز ظرفیت رشد دارد، اظهار کرد: رسیدن شاخص کل به محدوده ۳میلیون واحد و در صورت ثبات متغیرهای کلان، سناریویی دور از ذهن نیست. در مجموع، بورس همچنان یکی از مستعدترین دسترها برای جذب نقدینگی ارزیابی می‌شود؛ بازاری که بیش از دیگر رقباً توانسته خود را با شرایط تورمی اقتصاد ایران تطبیق دهد.

درحالی‌که بازار سرمایه در چند روز اخیر صعود قدرتمندی را تجربه کرده، اما به نظر می‌رسد همچنان جریان نقدینگی با احتیاط‌بیش‌تری به بازار سهام می‌آید. آراد پورکار، کارشناس بازار سرمایه، در یک گفت‌وگوی تحلیلی با دنیای اقتصاد به تشریح مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر جریان نقدینگی و روند عمومی بورس پرداخت. او معتقد است که بازار سرمایه آرام‌ارام وارد مسیر صعودی شده، اما برخلاف موج‌های گذشته، این صعود از جنس جهش‌های سریع نیست و بیشتر رند و پوی رشد منطقی و پله‌ای دارد. پورکار در ابتدای تحلیل خود به تغییر مهمی در «سن‌تیمنت بازار» اشاره کرد و گفت که طی ماه‌های گذشته، فعالان بازار بیشتر چشم به نرخ دلار نه‌مای داشتند و آن را مبنای اصلی ارزش‌گذاری سهام و صنایع قرار می‌دادند. اما اکنون این روند تغییر کرده و بازار سرمایه به‌طور فزاینده‌ای بر اساس نرخ دلار آزاد واکنش نشان می‌دهد. این تغییر رفتار، به گفته او، یکی از مهم‌ترین رخدادهای ذهنی در میان معامله‌گران بوده که پیامدهای آن در ارزش معاملات و جریان نقدینگی قابل مشاهده است.

موج متفاوت بورس

برخلاف دوره‌های گذشته که بورس تهران با پول‌های درشت در مسیر صعودی گام برمی‌داشت، این‌بار بازار سهام از منظر جریان نقدینگی تفاوت‌هایی را نشان می‌دهد. آراد پورکار، کارشناس بازار سرمایه در این خصوص توضیح داد: انتشار چهره‌ایی درباره عرضه از حاصل از صادرات شرکت‌های فولادی در بازار دوم، نخستین جرقه این تغییر بود و سپس زرمزمه‌هایی مبنی بر احتمال پیوستن شرکت‌های پتروشیمی به این سازوکار نیز منتشر شد. او گفت که بازار این پیام را دریافت کرد که ممکن است بخش قابل‌توجهی از ارز صادراتی صنایع بزرگ با نرخ‌های بالاتر و واقعی‌تر عرضه شود و همین مسأله انتظارات سهامداران را دگرگون کرد. به تعبیر او، بازار زمانی که احساس کند نرخ‌های تسعیر ارز در حال واقعی‌تر شدن است، به‌صورت طبیعی ارزش‌گذاری خود را تنظیم می‌کند و همین موضوع باعث شد که پس از یک دوره کاهش ارزش معاملات، دوباره شاهد بالا رفتن حجم و ارزش دادوستدها باشیم.این کارشناس بازار سرمایه افزود که هم‌زمان با رشد دلار آزاد و انتشار اخبار مثبت درباره سازوکارهای ارزی، ورود نقدینگی به بازار افزایش یافت و شاهد کلاس صعودی جدیدی در برخی نمادهای بزرگ بودیم؛ هرچند این روند، شتابان و پرهیجان نبود. او تأکید کرد که کیفیت معاملات اخیر با آنچه در موج‌های صعودی قبلی دیده می‌شد تفاوت جدی دارد. به باور او، رشد فعلی بازار بیشتر یک حرکت آرام، پیوسته و پله‌ای است که پس از هر گام، عوامل بنیادی و اخبار جدید را ارزیابی می‌کند و سپس به مسیر خود ادامه می‌دهد. پورکار می‌گوید: این‌بار بازار کمتر درگیر هیجان است و بیشتر به داده‌های واقعی و اخبار اثرگذار توجه می‌کند. او یکی از شاخص‌های این روند را بر‌خورد دقیق‌تر بازار با اخباری مانند اصلاح فرمول نرخ خوراک پتروشیمی‌ها، عرضه ارز صادراتی فولادی‌ها در بازار دوم و حتی احتمال گسترش این رویکرد به صنایع دیگر عنوان می‌کند.

محرک‌های اوج‌گیری شاخص

موضوع مهم دیگر، افزایش عرضه ارز با همراهی شرکت‌های پتروشیمی و فولادی در بازار دوم است؛ عاملی که می‌تواند به کاهش شکاف ایجادشده میان نرخ دلار آزاد و نرخ نمایمی منجر شود. در حال حاضر این شکاف به بالاترین سطوح خود رسیده و در صورت تداوم این سیاست، می‌توان انتظار داشت اختلاف مذکور تا حدود ۷ درصد کاهش یابد و بازار به سمت حرکت تدریجی به سمت نرخ‌خ شدن ارز پیش برود. برای روزهای آینده، به نظر می‌رسد بازار سهام همچنان روند صعودی خود را حفظ کند، هرچند با هیجان و نوسان کمتر نسبت به هفته‌های گذشته. گروه‌هایی مانند خودرویی‌ها، فلزات اساسی، پتروشیمی‌ها، بانک‌ها و پالایشی‌ها می‌توانند به‌تأویب نقش لیدری بازار را بر عهده بگیرند و شاخص کل را از محدوده ۳میلیون و ۵۰۰ هزار واحد به سمت سطح ۳میلیون و ۶۰۰ هزار واحد در گام بعدی هدایت کنند. به نظر می‌رسد رویکرد فعلی بازارساز نیز دست‌کم در کوتاه‌مدت ادامه‌دار باشد.

در کنار این موارد، یکی از مهم‌ترین شروط تحقق رشد پایدار در بازار سهام، کاهش ریسک‌های سیاسی و آرام بودن شرایط منطقه‌ای و جغرافیایی است. آرامش در این حوزه می‌تواند به ثبات بیشتر در متغیرهای اقتصادی منجر شود و زمینه را برای بازگشت بازار سرمایه به ارزش‌های ذاتی خود فراهم کند. در چنین شرایطی، بورس تهران این امکان را خواهد داشت که بر اساس تحلیل‌های بنیادی، جاماندگی خود نسبت به بازارهای سوازی را جبران کند. در مجموع، در صورت تداوم ثبات سیاسی و اقتصادی تا پایان سال، این احتمال وجود دارد که شاخص کل بورس تهران بتواند تا سطوحی در بازه ۳میلیون و ۸۰۰ هزار تا ۴میلیون واحد نیز پیشروی کند.

هشدار به معامله‌گران

بورس و بانک

روزنامه
دنیای اقتصاد
دوشنبه ۱۵ دی ماه ۱۴۰۴ | شماره ۸۳۶
www.marzeghtesad.ir

▼ سبقت رمزارزها از اداره مالیات

بر اساس گزارش جدیدی که توسط یک رسانه کانادایی و با استناد به اسناد دادگاهی منتشر شده، اداره درآمد کانادا (CRA) در ۳ سال گذشته بیش از ۱۰۰ میلیون دلار کانادا (حدود ۷۲میلیون دلار آمریکا) از طریق حسابرسی‌های مرتبط با ارزهای دیجیتال جمع‌آوری کرده است، اما از سال ۲۰۲۰ تاکنون حتی یک پرونده کیفری نیز در این حوزه تشکیل نداده؛ مسأله‌ای که نشان‌دهنده محدودیت‌های ساختاری در توان اجرایی این نهاد است.

گفته می‌شود تیم ۳۵ نفره حسابرسی کریپتوی اداره درآمد کانادا تاکنون بیش از ۲۳۰ پرونده را بررسی کرده و برآورد می‌کند که حدود ۴۰درصد از مالیات‌دهندگان استفاده‌کننده از پلتفرم‌های کریپتو یا اظهارنامه مالیاتی ارائه نداده‌اند یا در معرض ریسک بالای عدم تطبیق هستند. با این حال، عالی‌ترین حسابرس حوزه کریپتو در اداره درآمد کانادا در یک اظهاریه رسمی پذیرفته که این نهاد «راه قابل اتکایی برای شناسایی مالیات‌دهندگانی که در فضای کریپتو فعالیت می‌کنند و ارزیابی میزان پایبندی آنان» به تعهدات مالیاتی ندارد.

مسیر دشوار شفافیت علاوه بر این، طبق گزارش، اداره درآمد کانادا حکم دادگاه برای دریافت اطلاعات ۲۵۰۰ کاربر از Dapper Labs، شرکت سازنده NFTهای NBA Top Shot و CryptoKitties، دریافت کرده است. اداره درآمد کانادا در ابتدا به دنبال اطلاعات ۱۸هزار کاربر برتر Dapper بود، اما پس از مذاکره با مدیران و وکلای شرکت، با عدد ۲۵۰۰ کاربر موافقت شد. درخواست اداره درآمد کانادا به دادگاه فدرال کورت در ماه سپتامبر تنها دومین مورد از این نوع دستورافشای اطلاعات علیه یک شرکت کریپتویی کانادایی بوده؛ پیش از این نیز در سال ۲۰۲۰ دستور مشابهی برای صرافی Conquare صادر شده بود.

با وجود موفقیت مالی اداره درآمد کانادا در این حوزه، اجرای قوانین همچنان دشوار باقی مانده است. دولت پیش‌تر نسبت به احتمال فرار مالیاتی کاربران این شرکت مستقر در ونکوور اسباز نگرانی کرده بود، اما به دلیل نبود مقررات شفاف در اداره درآمد کانادا درباره رمزارزها، این شرکت عملاً به طور کامل پاسخگو شناخته نشد. از سال ۲۰۲۰ تاکنون، اداره درآمد کانادا پنج تحقیق کیفری مرتبط با دارایی‌های دیجیتال را آغاز کرده که چهار مورد هنوز در جریان است و هیچ‌کدام به طرح اتهام نرسیده‌اند. این نهاد تأخیر را ناشی از پیچیدگی پرونده‌های فراخیز، محدودیت شواهد، و نیاز به همکاری‌های بین‌المللی دانسته است.

اداره درآمد کانادا در پاسخ اعلام کرد: «تحقیقات کیفری این نهاد پیچیده است و اغلب سال‌ها زمان می‌برد. مدت زمان لازم برای هر تحقیق بستگی به پیچیدگی، تعداد افراد درگیر، دسترسی به شواهد، درخواست‌های بین‌المللی برای کمک و میزان همکاری شاهدان دارد تا مشخص شود آیا با تشکیل پرونده کیفری مواجه است یا خیر.» این خلا‌اجرای در شرایطی رخ می‌دهد که کانادا در حال پیشبرد قوانین جدید مرتبط با استیبل‌کوین‌ها و آماده‌سازی برای راه‌اندازی یک سازمان ویژه جرائم مالی تا بهار ۲۰۲۶ است. وزیر دارایی، فرانسوا فیلیپ شامپاین، در اکتبر اعلام کرد این نهاد جدید «اولین سازمان کن‌ادایی کاملاً اختصاص یافته به تحقیق درباره جرائم مالی پیشرفته و بازرایی، عواید مجرمانه» خواهد بود.

در همین حال، اداره مبارزه با پول‌شویی کانادا فعال‌تر عمل کرده و اخیراً صرافی Cryptomus را به پرداخت جریمه‌ای بی‌سابقه به مبلغ ۱۷۶٫۹۶میلیون دلار کانادا (۱۲۶٫۲میلیون دلار آمریکا) به دلیل نقض قوانین ضد پول‌شویی و دور زدن تحریم‌ها محکوم کرده است. همچنین در اواخر سپتامبر، این نهاد جریمه ۹۵میلیون دلاری (۱۴۰٫۱میلیون دلار آمریکا) علیه صرافی بین‌المللی KuCoin صادر کرد. KuCoin در حال تجدیدنظرخواهی از این حکم در دادگاه‌های کانادا است. همچنین اداره درآمد کانادا در ماه مه سال گذشته Binance را ۴میلیون دلار کانادا (۴٫۲میلیون دلار آمریکا) جریمه کرده بود.

در مجموع، این گزارش تصویر روشنی از توانایی دولت‌ها از بررسی صورت‌حساب‌های رمزارزی و مالیات‌ستانی از آنها ارائه می‌دهد؛ هرچند حسابرسی‌های رمزارزی در کانادا درآمد قابل‌توجهی ایجاد کرده‌اند، اما نبود ابزارهای نظارتی قوی، روند‌های حقوقی طولانی و ضعف در شناسایی دقیق فعالان کریپتو باعث شده اجرای واقعی قانون با چالش‌های جدی روبرو شود؛ چالش‌هایی که اگر برطرف نشوند، می‌توانند به معضل بزرگ‌تری برای اقتصاد دیجیتال کانادا تبدیل شوند. باید توجه داشت که این رویه به کانادا محدود نیست و رمزارزها این چالش مالیاتی را برای سایر دولت‌ها هم ایجاد کرده‌اند. وضعیتي که نیازمند بازنگری جدی‌تر چارچوب‌های مالیاتی و تطبیق آنها با فناوری‌های جدید است.

روزنامهٔ «مذاقتصاد»

دوشنبه ۱۵ دی ماه ۱۴۰۴ | شماره ۸۳۶
www.marzeghtesad.ir

❖ پرداخت مابه‌التفاوت قیمت

بنزین به تاکسی‌های اینترنتی

مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با اعلام اینکه مابه‌التفاوت قیمت بنزین در طرح جدید به‌صورت ماهانه به تاکسی‌های اینترنتی پرداخت می‌شود، گفت: سهمیه اعتباری تاکسی‌های اینترنتی پس از تقاطع گیری و صحت‌سنجی اطلاعات از سوی وزارت کشور به سازمان هدمفندی بارانه‌ها برای واریز به‌حساب رانندگان ارسال می‌شود. به گزارش خیرگزاری صداوسیما، عباس باصفا با بررسی جزئیات مصوبه نرخ سوم بنزین و نوس سبید سوخت اظهار کرد: هم‌اکنون ۲۵میلیون کارت سوخت برای خودروهای شخصی و سواری و ۶میلیون کارت سوخت برای موتورسیکلت‌ها وجود دارد و در مجموع ۳۱میلیون کارت هوشمند سوخت، ۲۵میلیون کارت سوخت دارای تراکش فعال هستند.

وی با اشاره به اینکه استفاده از نرخ اول کارت‌های شخصی تقریباً ۸۰درصد است و از نرخ دوم هم کمتر استفاده می‌شود، به طوری که استفاده از کارت آزاد جایگاه بیشتر از استفاده از نرخ دوم کارت شخصی سوخت است، افزود: پس از مصوبه هیات‌وزیران مبنی‌بر افزایش قیمت بنزین کارت سوخت جایگاه‌داران، ظرفیت تولید کارت سوخت سه‌برابر افزایش یافته‌است، به طوری که از ۱۲هزار کارت سوختی که تا پیش از این روزانه درخواست می‌شد، امروز به درخواست ۳۶هزار کارت در روز رسیده‌ایم. باصفا با بیان اینکه تا پیش از این تاکسی‌ها ۲۹۰ لیتر سهمیه می‌گرفتند، تصریح کرد: با اجرای این طرح، سهمیه نرخ دوم نصف و به ۵۰درصد کاهش می‌یابد، یعنی اگر خودرویی تا امروز ۳۰۰ لیتر دریافت می‌کرد بعد از این مصوبه به ۱۵۰ لیتر می‌رسد.

وی ادامه‌داد: تعداد کار سوخت خودروهای تاکسی تقریباً ۳۲۳هزار، خودروهای دولتی ۱۸۰هزار، سواری ۱۱میلیون، موتورسیکلت ۶میلیون، وانت ۲میلیون و ۶۴۳هزار و خودروهای دیگر نیز مانند خودروهای خراجی یک‌میلیون و خودروهای مناطق آزاد نیز ۱۰۰هزار عدد است. در این میان ۶۵۰هزار خودروی وارداتی در کشور به محض اجرای مصوبه سهمیه سوختشان قطع می‌شود.

مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران با اشاره به اینکه تا امروز کارت سوخت برای VIN خودرو صادر می‌شد، گفت: اگر مالکی بیش از یک خودرو به‌نام داشته‌باشند، باید در سایتی که طراحی‌شده، خودرو خود را انتخاب و سهمیه یارانه‌ای را تأیید کند و خودروهای دیگر کارت سوختشان ابطال می‌شود. برای خودروهای دیگر، مجدداً درخواست کارت هوشمند سوخت می‌دهند و کارت سوخت ماهانه ۱۶۰ لیتر با نرخ ۵هزارتومانی صادر می‌شود. باصفا با بیان اینکه تحت هیچ‌شرایطی امکان انتقال سوخت به‌کارت دیگر وجود ندارد و مانند گذشته می‌توان ۳۶۰ لیتر از سهمیه نرخ اول را در کارت سوخت ذخیره کرد، اظهار کرد: اگرچه سهمیه با نرخ اول و دوم برای خودروهای نوشماره طبق مصوبه ابلاغ‌شده از زمان اجرا حذف می‌شود، اما برای خودروهای دست‌دومی که ردوبدل می‌شوند هیچ تغییری در سهمیه سوخت ایجاد نمی‌شود. وی با تأکید بر این‌نکته که هنگام انتقال خودرو، هویت مالک جدید بر اساس شماره‌شناسایی وسیله نقلیه(VIN) بررسی می‌شود، اعلام کرد: این‌موضوع ارتباطی به‌نام ثبت‌شده روی کارت سوخت ندارد، به‌همین‌دلیل در صورتی که فردی مالک خودرو باشد، حتی اگر نام شخصی دیگری روی کارت سوخت درج‌شده باشد، نیازی به تعویض کارت سوخت وجود ندارد.

باصفا همچنین درباره سازوکار پرداخت اعتباری مابه‌التفاوت نرخ دوم و سوم یعنی ۳هزارتومانی و ۵هزارتومانی تاکسی‌های اینترنتی گفت: سهمیه اعتباری‌ریالی تاکسی‌های اینترنتی پس از تقاطع گیری و صحت‌سنجی اطلاعات ازسوی وزارت کشور به سازمان هدمفندی بارانه‌ها برای واریز به‌حساب رانندگان ارسال می‌شود. وی با تأکید بر اینکه اگر بخواهیم نرخ سوم را شارژ کنیم، بعضی از این‌کارت‌ها ممکن است کارت مهاجر شوند و قاچاق صورت گیرد، تصریح کرد: از سوی دیگر، طبق قانون بودجه، شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی مکلف است ۹۵درصد سوخت‌گیری‌ها با کارت شخصی صورت گیرد و فقط ۵درصد با کارت جایگاه انجام شود.

به گفته مدیر سامانه هوشمند سوخت شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، هر کارت اضطراری جایگاه روزانه ۲۵۵ تراکش می‌تواند انجام دهد و کمبودی در زمینه کارت سوخت جایگاه نداریم. باصفا درباره انتقال سهمیه سوخت به‌کارت بانکی گفت: اسفند پارسال، وزارت نفت نستنی در زمینه انتقال سهمیه به‌کارت شخص ابلاغ آن هستیم و مشکلی از این‌رو نداریم.

انرژی‌محور تبدیل شده‌است. در امتداد همین راهبرد، شرکت‌های نفتی آمریکایی که در سال‌های تحریم ارتباط خود را به‌طور کامل با ونزوئلا قطع نکرده‌بودند، اکنون در موقعیتی ممتاز قرارگرفته‌اند. شرکت‌هایی مانند شورون که حتی در سخت‌ترین دوره‌های فشار تحریمی حضور حداقلی خود را حفظ کرده‌بودند، حالا می‌توانند به بازیگران کلیدی بازسازی زیرساخت‌های فرسوده نفتی ونزوئلا تبدیل شوند؛ آن‌هم در شرایطی که زمره بازگشت گول‌هایی مانند اکسون‌موبیل نیز به گوش می‌رسد. برای این شرکت‌ها، ونزوئلا نه‌تنها یک بازار بکر، بلکه فرصتی راهبردی برای تثبیت جایگاه آمریکا در زنجیره تأمین انرژی نيمکره‌غربی محسوب می‌شود.

جذابیت نفت ونزوئلا

از منظر واشنگتن، جذابیت نفت ونزوئلا تنها در حجم عظیم ذخایر آن خلاصه نمی‌شود، بلکه به ویژگی‌های فنی آن نیز بازمی‌گردد. نفت فوق‌سنگین و قیر مانند ونزوئلا دقیقاً همان خوراکی است که پالایشگاه‌های پیچیده و پرهزینه سواحل خلیج‌مکزیک طی دهه‌ها برای فرآوری آن طراحی شده‌اند. دسترسی مستقیم، جغرافیایی و تا حد زیادی تحت‌کنترل به این منابع، یک مزیت لجستیکی کم‌سابقه برای آمریکا ایجاد می‌کند؛ مزیتی که هم ریسک‌های سیاسی تأمین خوراک را کاهش می‌دهد و هم می‌تواند امنیت انرژی داخلی این کشور را دربرابر شوک‌های خارجی تقویت کند. در چنین چارچوبی، ونزوئلا از نگاه واشنگتن، صرفاً یک پرونده سیاسی نیست؛ بلکه قطعه‌ای کلیدی در پازل جدید امنیت انرژی آمریکاست، اما اثر این تحولات بر بازار جهانی نفت، به‌خلاف برخی روایت‌های شتابزده، نه فوری است و نه قاطع. واقعیت آن است که ونزوئلا (حتی پس از تغییر مولفه سیاسی) در کوتاه‌مدت توان ایفای نقش یک «تأمین‌کننده بزرگ» را ندارد. تولید فعلی نفت این کشور در بهترین برآوردها حدود یک‌میلیون بشکه در روز است؛ سطحی که سهمی حاشیه‌ای در بازاری با مصرف روزانه بیش از ۱۰۰میلیون بشکه دارد. گزارش‌های مراکز مطالعاتی معتبر، از جمله ویلسون ستنر، نشان می‌دهد؛ افزایش تولید نفت در ونزوئلا ظرفیت بالقوه ونزوئلا (حتی در افق یک دهه‌آینده) است. از این منظر، تصور جایگزینی ونزوئلا به‌جای خاورمیانه در معادلات انرژی جهانی، بیش از آنکه مبتنی بر واقعیت‌های بازار باشد، به یک برساخت سیاسی شباهت دارد.

تزیق ۸۰میلیارد دلار

بر این اساس، بازگرداندن تولید نفت ونزوئلا به سطح حدود سه‌میلیون بشکه در روز دوران هوگو چاوز، مستلزم تزیق سرمایه‌ای در حدود ۸۰میلیارد دلار و صرف زمانی دست‌کم بین ۹ تا ۱۶سال است؛ آن‌هم در خوش‌بینانه‌ترین حالت ممکن. این برآوردها فرض را بر شرايطی ایده‌آل می‌گذارند که در آن نه ناامنی داخلی، نه شکل‌گیری گروه‌های مسلح و نه بی‌ثباتی سیاسی مانعی بر سر راه ورود شرکت‌های بزرگ نفتی ایجاد نکنند؛ فرضی که با واقعیت‌های میدانی ونزوئلا فاصله‌ای معنادار دارد. حتی اگر تمامی این موانع کنار گذاشته شوند و سرمایه‌گذاری‌ها مطابق برنامه پیش‌برود، ونزوئلا همچنان در مقیاس جهانی بازیگری محدود باقی خواهد ماند. مقایسه ساده اعداد این واقعیت را روشن‌تر می‌کند. خاورمیانه امروز حدود ۳۰میلیون بشکه در روز نفت تولید می‌کند و نزدیک به ۲۰میلیون بشکه در روز صادرات نفت و فرآورده دارد؛ رقمی که چندین‌برابر ظرفیت بالقوه ونزوئلا (حتی در افق یک دهه‌آینده) است. از این منظر، تصور جایگزینی ونزوئلا به‌جای خاورمیانه در معادلات انرژی جهانی، بیش از آنکه مبتنی بر واقعیت‌های بازار باشد، به یک برساخت سیاسی شباهت دارد.

محاسبات امنیتی در خلیج فارس

با این حال، خطرناک‌ترین پیامد تسلط آمریکا بر ونزوئلا، نه الزاما در آمریکای‌لاتین، بلکه در تغییر محاسبات امنیتی در خلیج‌فارس نهفته است. کنترل بر منابع نفتی ونزوئلا می‌تواند از نگاه واشنگتن، آسیب‌پذیری آمریکا در برابر شوک‌های نفتی خاورمیانه را کاهش دهد و هزینه اقتصادی تنش با ایران را «قابل‌مدیریت‌تر» جلوه دهد، اما این راهبرد نیز خالی از ریسک نیست. درگیرشدن آمریکا در یک بحران طولانی‌مدت امنیتی و سیاسی در ونزوئلا، می‌تواند منابع نظامی و اقتصادی این کشور را فرسوده‌کرده و توان مانور آن را در سایر جبهه‌های حساس، از خاورمیانه تا شرق آسیا، به‌طور محسوسی کاهش دهد؛ هزینه‌ای که ممکن است در محاسبات اولیه واشنگتن دست‌کم گرفته‌شده باشد. در نهایت، آنچه امروز در کاراکاس رخ می‌دهد، صرفاً تغییر یک حکومت یا بازداشت یک رهبر سیاسی نیست؛ بلکه تلاشی است برای بازنطراحی نقشه انرژی جهان بر مبنای منطق «اول آمریکا»، با این‌حال تصور اینکه ونزوئلا بتواند جای خاورمیانه را در بازار نفت و معادلات ژئوپلیتیک بگیرد، بیش از آنکه یک استراتژی دقیق باشد، بازتابی از ساده‌انگاری نسبت به پیچیدگی‌های بازار انرژی است. نفت، تنها بشکه و عدد نیست؛ کیفیت، جغرافیا، زمان و سیاست، همگی بخشی از معادله‌اند و در این معادله، خاورمیانه همچنان وزنی دارد که با هیچ ذخیره‌ای در کارائیب به‌سادگی جایگزین نمی‌شود.

ونزوئلا و خطای نفتی عقل سلیم

لیلا جلیوند - در پی تجاوز ایالات متحده به ونزوئلا و تحولات شتاب‌گرفته در کاراکاس، یک روایت مشخص در بخشی از محافل تحلیلی و رسانه‌ای شکل گرفته‌است.

نخستین و بنیادی‌ترین ایراد این فرض، نادیده‌گرفتن تفاوت ماهوی نفت خاورمیانه و ونزوئلاست، در حالی که کیفیت نفت دو منطقه قابل‌قیاس نیست. نفت ونزوئلا عمدتاً فوق‌سنگین و قیر مانند است و استخراج، پالایش و حمل آن هزینه‌بر و پیچیده است؛ درحالی‌که سید نفتی خاورمیانه متنوع‌تر بوده و بخش قابل‌توجهی از صادرات آن را نفت‌های متوسط و سبک تشکیل می‌دهند که دامنه مصرف جهانی بسیار گسترده‌تری دارند. بازار نفت یک بازار همگن نیست که هر بشکه نفت، صرف‌نظر از کیفیت، بتواند جای بشکه‌ای دیگر را پرکند. پالایشگاه‌ها بر اساس نوع خوراک طراحی شده‌اند و جایگزینی نفت خاورمیانه با نفت ونزوئلا، نه سریع است و نه ارزان و در بسیاری از موارد اساساً امکان‌پذیر نیست.

ونزوئلا از منظر منابع، یک هدف ووسه‌برانگیز برای ایالات‌متحده است. این کشور بر روی بیش از ۳۰۰میلیارد بشکه ذخایر اثبات‌شده نفت نشسته است؛ رقمی معادل ۱۷درصد کل ذخایر جهان و به‌مرابت فراتر از ذخایر ۸۱میلیارد بشکه‌ای آمریکا. سال‌ها تحریم، سوءمدیریت و فرسودگی زیرساخت‌ها، تولید نفت به ونزوئلا را به کمتر از یک‌درصد مصرف جهانی رسانده، اما این به‌معنای ازبین‌رفتن پتانسیل نیست. اسناد رسمی منتشرشده از سوی دولت ایالات‌متحده، به‌ویژه سند امنیت ملی ۲۰۲۵ دولت ترامپ، تصویر روشنی از منطق حاکم بر تحولات اخیر ارائه می‌دهد؛ اسنادی که در آنها بر «بازپس‌گیری دارایی‌های ملی‌شده» و بهره‌گیری حداکثری از منابع انرژی نيمکره غربی برای کاهش وابستگی آمریکا به بازارهای «بی‌ثبات و پرریسک» جهانی به‌صراحت تأکید شده‌است. در همین چارچوب بود که اظهارات پیشین مقامات کاخ‌سفید درباره اینکه نفت ونزوئلا «دزدیده شده» و باید به صاحبان واقعی آن بازگردد، سال‌ها در حد شعار باقی نماند و اکنون با حضور نظامی آمریکا در کاراکاس، به مرحله اجرا و کنش عملی نزدیک شد. آنچه پیش‌تر در سطح گفت‌مان سیاسی مطرح می‌شد، امروز به بخشی از یک پروژه ژئوپلیتیک و

مسکو: مصمم

به بقادر بازار انرژی

طلای‌سیاه زیر سایه مازاد عرضه

تلاقی سیاست، اقتصاد و قدرت

اما داستان نفت، تنها داستان بشکه‌ها و اعداد نیست؛ بلکه تلاقی سیاست، اقتصاد و قدرت است. در پس آرامش نسبی قیمت‌ها، سایه سنگین جنگ اوکراین هنوز بر بازار گسترده است. مذاکرات صلح همچنان متوقف مانده و هر سیگنال مثبت یا منفی از این‌جبهه، می‌تواند مسیر بازار را تغییر دهد. تحلیلمان می‌گویند؛ اگر گفت‌وگوها به بن‌بست کامل برسد، ریسک ژئوپلیتیک دوباره به قیمت‌ها بازمی‌گردد؛ اما اگر نشانه‌ای از پیشرفت دیده شود و احتمال بازگشت نفت روسیه به بازارهای جهانی تقویت شود، افت قیمت‌ها اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. در همین چارچوب، خبرهایی از پشت‌پرده سیاست غرب به گوش می‌رسد که برای بازار نفت اهمیت راهبردی دارد. گروه هفت و اتحادیه اروپا در حال ریزینی برای جایگزینی سقف قیمتی نفت روسیه با ممنوعیت کامل خدمات دریایی هستند؛ اقدامی که اگر اجرایی شود، می‌تواند به‌طور مستقیم درآمدهای نفتی مسکو را هدف بگیرد.

این تصمیم، نه‌تنها آینده صادرات روسیه را تحت‌فشار قرار می‌دهد، بلکه معادلات قیمت‌گذاری در بازارهای آسیایی را نیز دستخوش تغییر می‌کند، با این‌حال همین تهدیدها نیز نتوانسته‌اند فعلاً روند قیمت‌ها را معکوس کنند. به گفته تحلیلمان، بازار در یک «دام عرضه» گرفتار شده‌است؛ دامی که در روشن‌شدن چشم‌انداز ۲۰۲۶، رها نخواهد شد. تحلیلمان ارشد موسسه OANDA، پیشگامان جهانی در ارائه خدمات معاملات آنلاین، معتقد است اگر گزارش دسامبر IEA بار دیگر بر خطر مازاد عرضه

پیوند طلا و رمزارزها

با ارزهای دیجیتال‌شده ملی انجام دهند. چین اکنون یوان را به چهارمین ارز پرکاربرد جهان در پرداخت‌های بین‌المللی تبدیل کرده و بیش از ۳۰ درصد تجارت خارجی خود را به یوان تسویه می‌کند. این تحولات نشان‌دهنده حرکت اقتصاد جهانی از محوریت دلار به سمت ارزهای جدید، مخصوصاً ارزهای دیجیتال دولتی است.

افزایش ارزش طلا و بیت‌کوین نیز نشانه‌ای دیگر از کاهش اعتماد به دلار است. این کاهش اعتماد پرسش مهمی را مطرح می‌کند: سرنوشت استیبل‌کوین‌هایی که به دلار متصل هستند چه خواهد شد؟ در حال حاضر، بازار استیبل‌کوین‌ها تحت سلطه USDT و USDC قرار دارد که روی‌هم‌رفته حدود ۹۳.۸درصد کل بازار را در اختیار دارند. اما اتکای شدید آنها به دلار در شرایط کاهش قدرت این ارز، نقطه‌ضعفی جدی تلقی می‌شود. تتر (USDT) در سال‌های اخیر بارها به‌دلیل شفافیت ناکافی در مورد ذخایر خود مورد انتقاد قرار گرفته است. این شرکت ادعا می‌کند که هر واحد USDT با یک دلار واقعی پشتیبانی می‌شود، اما تاکنون اجازه نداده یک شرکت حسابرسی معتبر ذخایر آن

^[1] در حالی که سید نفتی خاورمیانه متنوع‌تر بوده و بخش قابل‌توجهی از صادرات آن را نفت‌های متوسط و سبک تشکیل می

روزنامه در اقتصاد

دوشنبه ۱۵ دی ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۳۶

www.marzeghtesad.ir

♥ صف خرید وارداتی‌ها طولانی شد

در حالی روز گذشته نتایج قرعه‌کشی دور جدید عرضه خودروهای وارداتی اعلام شد که در این مرحله ۱۱۹ هزار و ۳۹۲ نفر اقدام به وکالتی کردن حساب خود کردند. مقایسه این عدد با مرحله مشابه در مردامه‌ها که با مشارکت بیش از ۹۵هزار نفر برگزار شد، از رشد بیش از ۲۵درصدی تقاضا حکایت دارد. تحلیل‌ها نشان می‌دهد تعیین تکلیف تعرفه واردات پس از ماه‌ها بلاتکلیفی، همراه با ناطلمینانی‌های سیاسی و اقتصادی که چشم‌انداز قیمت‌ها را مبهم کرده؛ دو محرک اصلی افزایش استقبال مصرف‌کنندگان از این دوره بوده‌اند. بعد از ماه‌ها اختلاف میان مجلس و دولت بر سر تعرفه خودروهای وارداتی، سرآخر نمایندگان با مدل پیشنهادی دولت در آبان‌ماه موافقت کردند.

بسه این‌ترتیب، تعرفه واردات خودروی سواری به‌صورت پلکانی از ۲۰ تا ۱۶۵درصد بر اساس حجم موتور تعیین شد، اما همان‌طور که عنوان شد گزینه دیگری که به استقبال از خودروهای وارداتی منجرشده، ناطلمینانی نسبت به تاووم واردات خودرو است. آنچه مشخص است درآمدهای نفتی و ارزی کشور زیر سایه بازگشت تحریم‌های سختگیرانه شورای‌امنیت با کاهش محسوس و نوسانات

شدید روبه‌رو شده و این امر ناطلمینانی نسبت یسه تاووم روند واردات خودرو را بیش از پیش تشدید کرده‌است. تغییر رفتار خریداران، از انتظار برای ثبات نرخ ارز و روشن‌شدن وضعیت عرضه به تمایل به خرید فوری، به‌عنوان یکی از اثرات مستقیم این فضای مبهم اقتصادی شناخته می‌شود. مجموع این تحولات، چشم‌انداز بازار وارداتی را در کوتاهمدت مبهم و وابسته به تصمیمات بین‌المللی و داخلی کرده‌است. نکته قابل‌توجه دیگر در دور جدید عرضه خودروهای وارداتی آن است که با وجود رشد تقاضا، از بین تمام افرادی که حساب خود را وکالتی کرده‌اند، ۹۴درصد یعنی ۱۱ هزار و ۴۷۳نفر در نهایت با مراجعه به سامانه یکپارچه، ثبت اولویت انجام داده و خودروی موردنظر خود در انتخاب کرده‌اند؛ این در حالی است که تنها چهارهزار دستگاه خودرو در این مرحله عرضه شده؛ رقمی که نسبت به مردامه‌ها کاهش هشت‌هزار دستگاهی را نشان می‌دهد.

بر این اساس، شانس برنده‌شدن برای متقاضیان به حدود ۳۶درصد می‌رسد؛ به بیان ساده، از هر ۱۰۰ نفر ثبت‌نام‌کننده تنها سه تا چهار نفر موفق به دریافت خودرو خواهند شد. بدین ترتیب، برای اولین‌بار خودروهای بالای ۲۵۰۰سی‌سی در سامانه عرضه خودروهای وارداتی رونمایی شده و توجه بازار را به خود جلب کرده‌اند. حضور خودروهایی مانند تویوتا پرادو و هیوندای لندکروز که در دسته خودروهای شاسی‌بلند لوکس و بزرگ قرار دارند، نشان می‌دهد سیاستگذار تلاش‌کرده تنوع مدل‌ها را افزایش دهد و همزمان پاسخگوی بخشی از تقاضای مشتریان علاقه‌مند به خودروهای بالای ۲۵۰۰ سی‌سی باشد.

اما در مرحله‌ای که ثبت‌نام آن در بیست‌وهفتم تا سی‌ام مهرماه برگزار شد، برخلاف انتظار تنها دو مدل خودروی چینی در فهرست عرضه قرار گرفتند که به گفته فعالان بازار با انتظارات و سلیاق متقاضیان همخوانی چندانی ندارد. بر اساس این گزارش، اسامی منتخبان اولیه حداکثر تا امروز در سامانه اعلام خواهدشد و برندگان این مرحله پس از صدور اطلاعیه از جانب شرکت‌ها، تنها پنج روز کاری فرصت دارند نسبت به تکمیل وجه خود اقدام کنند. در ضمن، آنگونه که اعلام‌شده، در صورت عدم‌واریز وجه در مهلت مقرر، اسامی افراد ذخیره طی چرخه‌های بعدی جایگزین خواهند شد تا تمامی ظرفیت خودروهای عرضه‌شده تکمیل شود.

♥ کسانیکه بدون گواهینامه اقدام به رانندگی نمایند مجرم شناخته شده و به دادگاه معرفی می شوند

سرهنگ محمد پورشمس رئیس پلیس راهمایی و رانندگی استان در این خصوص عنوان داشت: «برای ماده ۷۲۳ قانون مجازات اسلامی هر کس بدون گواهینامه رسمی اقدام به رانندگی نماید مجرم محسوب شده و برای بار اول به حبس تعزیری تا دو ماه و در صورت ارتکاب مجدد به دو ماه تا شش ماه حبس محکوم خواهد شد. از این رو پلیس راهور در اجرای این قانون و مطابق با ماده ۱۰ قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی در صورتی که شخصی بدون داشتن گواهینامه اقدام به رانندگی نماید، وسیله نقلیه وی را متوقف و راننده را به مرجع قضائی معرفی می نماید. سرهنگ پورشمس در ادامه این خبر افزود:

از آنجایی که شاهد روند رو به رشد رانندگی بدون گواهینامه خصوصا در بین نوجوانان و جوانان هستیم طرح ویژه برخورد با آندسته از متخلفین در دستور کار پلیس راهور قرار دارد. وی بخش مهمی از این موضوع را متوجه والدین دانست چرا که برخی از والدین یا خودشان اجازه رانندگی را به فرزندانشان می دهند و برای کودکان قرار میدهند و این امکان را برای آنان فراهم می کنند تا بدور از چشمان آنها از خودرو استفاده کنند غافل از اینکه این اقدام می تواند تبتات ناگواری برای افراد فائق گواهینامه و خود آنان بوجود آورد .

جریمه برای صادرکنندگان

✪ **عرشیا حسن پور** – فاصله نرخ ارز رسمی با بازار آزاد به اوج رسیده است. «موضوعی که کم و بیش از هر تغییر سیاست‌های ارزی دولت رخ می‌دهد و بازار را دچار شوک جدیدی می‌کند.

حذف دلار ۴۲۰۰تومانی، ورود دلار ۲۸۵۰۰تومانی، آغاز به کار تالار اول و دوم مرکز مبادله، تنها گوشه‌های از تغییرات در سیاست‌های ارزی است. اکنون فاصله دلار توافقی با بازار آزاد به بیش از ۵۰هزار تومان رسیده است. نتیجه این وضعیت، یک فضای بی‌ثبات است که در آن نه تولیدکننده می‌تواند برای صادرات برنامه‌ریزی و نه واردکننده در مسیر شفاف حرکت کند. فعالان اقتصادی می‌گویند مشکل اصلی همین موضوع چندنرخ‌بودن ارز است؛ ساختاری که باعث شده هزینه‌های تولید بر مبنای دلار آزاد باشند، اما تسویه ارز صادراتی با نرخ‌های پایین‌تر انجام شود. همین اختلاف باعث شده صادرات صرفه اقتصادی خود را از دست بدهد و بسیاری از واحدها انگیزه‌ای برای ادامه صادرات نداشته باشند. جریمه ارزی برای صادرکنندگان

از طرف دیگر، کسانی که ارز توافقی دریافت می‌کنند، کالا را با قیمت‌هایی نزدیک به بازار آزاد می‌فروشند و از این شفاف سوده‌های کلان به‌دست می‌آورند. این وضعیت نه‌تنها رقابت سالم را از بین برده، بلکه بخش قابل‌توجهی از منابع ارزی کشور را به سمت فعالیت‌های غیرمولد کشانده است. در این میان، دولت با ایجاد نرخ‌های مختلف، از تالار اول آزاد، کاهش انگیزه تولیدکنندگان به صادرات است. در این میان، برخی نمایندگان بخش خصوصی راهکار ارائه بسته‌های تامین مالی بانک‌ها به تولیدکنندگان، به شرط افزایش سهم صادرات واحدهای تولیدی را پیشنهاد می‌کنند. عضو هیات‌رئیس اتاق بازرگانی ایران درباره این پیشنهاد توضیح داد که مساله تامین مالی به‌طور قطعی می‌تواند به توسعه صادرات کمک کند، اما صادرات مساله‌ای چندبعدی است و نمی‌توان آن را صرفا به تامین مالی تقلیل داد. امروز ایستگاه‌های متعدد مداخله‌گر در مسیر تجارت خارجی، به‌ویژه صادرات، وجود دارد و این گلوگاه‌ها مانع جریان طبیعی تجارت شده‌اند. در واقع تامین مالی گرچه اهمیت دارد، اما زمانی موثر خواهد بود که در کنار اصلاحات دیگر دیده شود. در غیر این صورت، حتی اجرای دقیق آن نیز اثر مثبت پایداری ایجاد نخواهد کرد.

ایستگاه‌های متعدد مداخله در مسیر تجارت

نمایندگان پارلمان بخش خصوصی عنوان می‌کنند که اقتصاد ایران تحت فشار دو اختلال ساختاری، همواره از مسیر صحیح اقتصادی منحرف می‌شود. آنها بر این باورند که گرچه عرضه بسته‌های تامین مالی بانک‌ها

موجود در بازار ارز غیررسمی مبادله می‌شود، نمی‌توان از صادرکننده انتظار داشت محصولی را که با مواد اولیه گران و مطابق نرخ‌های بازار آزاد تولید می‌کند به قیمتی بسیار پایین‌تر از همان نرخ‌ها عرضه کند. به عبارتی دیگر، صادرکننده باید هزینه‌های بالای تولید، خطرهای صادرات، ریسک انتقال ارز، مخاطرات تحریم و حتی احتمال عدم بازگشت ارز را بپذیرد؛ سپس ارز حاصل را با نرخی پایین‌تر از بازار آزاد عرضه کند. چنین انتظاری نه منطقی است و نه پایدار.

او در پایان تأکید کرد: برخلاف واردکنندگان که برای زنده نگه‌داشتن خط تولید و تامین مواد اولیه و قطعات، واردات انجام می‌دهند، برخی دیگر از چندنرخ‌بودن ارز سوءاستفاده می‌کنند. آنها ارز را با نرخ‌های ترجیحی و توافقی دریافت می‌کنند، اما کالا را با قیمت‌های نزدیک به بازار غیررسمی می‌فروشند و ثروت‌های هنگفت به‌دست می‌آورند. این جریان نه‌تنها عدالت اقتصادی را مخدوش می‌کند، بلکه در نهایت به زیان اقتصاد ملی تمام می‌شود. در واقع این افراد یک ساختار چندلایه و ناسالم قرار می‌گیرند که در بلندمدت، بازنده این بازی خواهند بود. ریشه بخش عمده این ناکارآمدی، در سیاستگذاری‌های غلط و اصرار بر سازوکارهایی است که دولت آنها را در دستور کار قرار می‌دهد، درحالی‌که سال‌ها ناکارآمدی آنها ثابت شده است.

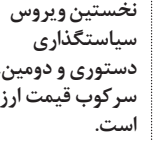
مزایای تکنرخ‌ی شدن ارز

در سوی دیگر، برخی از نمایندگان بخش خصوصی می‌گویند که سازوکار دلار چند نرخ، ساختاری ایجاد کرده که نقش برخی بازرگان تجاری را به صورت غیرعادی افزایش داده است. آنها معتقدند تفاوت میان نرخ آزاد و توافقی، نه از جنس حمایت، بلکه از جنس خطای سیاستی است و دولت می‌تواند به‌جای قیمت‌گذاری دستوری، منابع حاصل از اختلاف نرخ‌ها را به‌صورت یارانه واقعی توزیع کند.

بر این اساس صدرالدین نیاورانی، نایبرئیس کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق بازرگانی ایران، در گفت‌وگو با «دنیایاقتصاد» گفت: صادرکنندگان طرفدار تک‌نرخ‌ی شدن هستند. آنها معتقدند سیاست چندنرخ‌ی، چه در واردات چه در صادرات، تنها منجر به رانت ایجاد و مشکلات اقتصادی می‌شود. در شرایط فعلی، صادرکننده نه انگیزه دارد و نه توان. مثال، آنها نمی‌توانند کاغذ، بسته‌بندی و محصول را با نرخ آزاد تهیه کنند، در نهایت نیز مجبور باشند از حاصل از صادرات را با نرخ دولتی تسویه کنند.

او ادامه داد: فعالان اقتصادی در کشور همواره از این سیاست دولت، یعنی چندنرخ‌ی بودن ارز و افزایش فاصله میان دلار توافقی و آزاد شکایت می‌کنند، اما دولت در پاسخ به این اعتراضات اعلام می‌کند که به‌دلیل تحریم‌ها و شرایط اقتصادی، باید بر یک س سری محصولات یارانه اعمال شود. نمی‌توان با نرخ واقعی محصولات، آنها را به بازار عرضه کرد. اما واقعیت آن است که چنین استدلالی پایه محکم ندارد. چندنرخ‌ی‌بودن ارز صرفا یک رانت است، اشتباهی که سال‌ها است تکرار می‌شود. همان‌طور که دولت به اقشار آسیب‌پذیر یارانه می‌دهد، می‌تواند همین منابع عظیمی را که از تفاوت نرخ ارز به دست می‌آید، در قالب یارانه واقعی پرداخت کند، نه از طریق ایجاد رانت و چندبازاری کردن اقتصاد. نیاورانی افزود: برخی افراد و شرکت‌ها با همین رانت‌ها رشد کردند و آن‌قدر بزرگ شدند که امروز حتی دولت هم نتحمل آنها را ندارد. در بخش خصوصی هیچ‌کس خواهان چنین رشدی که بر پایه پول نادرست و امتیازهای رانتی باشد، نیست.

نایبرئیس کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی در این باره تأکید کرد: اگر از تکنرخ‌ی نشود، صادرات ایران بین ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش پیدا می‌کند. در چنین حالتی، تولید افزایش می‌یابد و کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی می‌توانند مواد اولیه خود را بدون مانع تامین کنند. آزادشدن تجارت و برداشتن قید و بندهای فعلی در حوزه واردات و صادرات، بازار را به وضعیت طبیعی خود بازمی‌گرداند؛ وضعیتی مانند ۱۰ سال گذشته است که عرضه و تقاضا و رقابت، مسیر بازار را تعیین می‌کردند. امروزه بازار در دست گروهی محدود است؛ کسانی که ارز ترجیحی برای واردات دریافت می‌کنند و افرادی که امضاهای طلایی دارند و مسیر صادرات را کنترل می‌کنند. همین انحصارها بازار را محدود و فضا را غیررقابتی کرده است.

اقتصاد ایران از دو وپروس مسیگ

طی سال‌های اخیر رنج می‌برد؛ نخستین وپروس سیاستگذاری دستوری و دومین، سرکوب قیمت ارز است.

چندی پیش بود که بر اساس تفاهم انجمن تولیدکنندگان ایران با بانک مرکزی، بخشی از ارز حاصل از صادرات فولادسازان در تالار دوم مرکز مبادله ارز و طلا عرضه شد. عرضه ارز صادراتی فولادسازان در تالار دوم با نرخ نزدیک به بازار آزاد، با هدف افزایش انگیزه برای صادرات و ورود ارز بیشتر به چرخه اقتصادی کشور اجرایی شد. اکنون اما کارشناسان بر این باورند که تفاوتی میان تالار اول و دوم برای فولادسازان وجود ندارد و تنها سیاستگذاران صورت مساله را پاک کرده‌اند. بهرام شکوری، رئیس کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران، به «دنیای اقتصاد» گفت: کاهش ارزش پول ملی یک کشور، که همان افزایش نرخ ارز را در پی دارد، به ذات خود اتفاق خوبی نیست و نشانه‌ای از وخامت وضعیت اقتصادی است. هرچه شرایط اقتصادی بهتر باشد، پول ملی هم ارزشمندتر است، اما کاهش ارزش پول ملی، درعین‌حال یکی از ابزارهای توسعه صادرات نیز محسوب می‌شود، چراکه واردات کالاهای خارجی کاهش می‌یابد. در سوی دیگر اما، کالای صادراتی با دلار گران‌تر به‌فروش می‌رسد که درنتیجه صادرات توسعه پیدا می‌کند. او ادامه داد: بسیاری از کشورها برای توسعه صادرات خود اقدام به کاهش اسمی ارزش پول خود می‌کنند. برای مثال، چین ارزش یوان را پایین نگه می‌دارد تا میزان صادرات خود را افزایش دهد. این موضوع در ایران متفاوت است؛ ما به صورت کلی وضع اقتصادی خوبی نداریم و ارزش پول ملی نیز کاهش پیدا کرده است. دولت به اجبار و دستوری می‌خواهد ارزش پول را قدرتمند جلوه دهد.

درحالی طی روزهای اخیر شاهد رشد قابل‌توجه قیمت خودرو در بازار هستیم که هنوز ناطلمینانی‌هایی در مورد قیمت‌گذاری خودرو در جریان است، به‌طوری‌که روز گذشته دو خبر تقریبا متناقض در مورد بهای رسمی خودرو منتشر شد. آن‌طور که اعلام کرده، ایران‌خودرو با ارسال نامه‌ی به سازمان حمایت خواستار افزایش قیمت محصولات خود شده، با این‌وجود سازمان حمایت با این درخواست مخالفت کرده‌است. این سازمان دو دلیل را برای مخالفت خود اعلام کرده است؛ دلیل اول مربوط به فرآیند پرووکراتیک رشد قیمت می‌شود، به‌طوری‌که گویا سازمان حمایت درج خود را برای خودروی ایران رشد یافته کافی ندانسته است. دلیل دوم نیز مربوط به زمان این درخواست است، چراکه در نامه سازمان حمایت به ایران‌خودرو آمده است؛ «براساس دستورالعمل‌های جاری و استعلامات صورت‌گرفته مبتنی بر ضوابط قیمت‌گذاری مصوب هیات تعیین و تثبیت قیمت‌های امکان افزایش قیمت فروش محصولات ایران‌خودرو در مقطع کنونی وجود ندارد.» در واقع می‌توان گفت: بعد از طرح افزایش قیمت بنزین، دولت نمی‌خواهد با افزایش قیمت کارخانه‌ای، شوک دیگری وارد کند؛از طرف دیگر اما سخنگوی وزارت صمت نیز روز گذشته در یک نشست خبری گفت: «وزارت صمت به‌شدت مخالف افزایش قیمت خودرو است، اگرچه مخالف افزایش قیمت هستیم اما نقشی هم در قیمت‌گذاری نداریم.» در حالی سخنگوی وزارت صمت می‌گوید این وزارت‌خانه نقش و ابزاری در نرخ‌خانه ندارد که تقریبا به‌طور همزمان خبر مخالفت سازمان حمایت (بعنوان زیرمجموعه وزارت صمت) منتشر شده‌است، بنابراین بهنظر می‌رسد که هنوز وزارت‌خانه تحتمار اتاکیه با‌بقدر کافی در قیمت‌گذاری نقش دارد.

آپشن‌بازی در واردات خودرو

موتورسیکلت لایمن‌ترین وسیله نقلیه در کشور است و بخش قابل‌توجهی از حوادث ناگوار و فوتی‌ها به این حوزه مربوط می‌شود. «موضوع دوم به برچسب ایمنی خودروها مربوط می‌شد و وزارت صمت کرمانپور ادامه داد: «موضوع دوم به برچسب ایمنی خودروها مربوط می‌شد و وزارت صمت مسوول اجرای آن بود. طبق این تصمیم، باید روی تمام خودروهای داخلی و وارداتی بر اساس استانداردهای مشخص، سطح ایمنی خودرو درج خود را مردم هنگام خرید بدانند و سلیقه‌های که انتخاب می‌کنند از نظر ایمنی در چه سطحی قرار دارد.» رئیس مرکز روابطعمومی وزارت بهداشت تأکید کرد: «اجرای این طرح باعث می‌شود خریداران با آگاهی بیشتری تصمیم بگیرند؛ چراکه امروزه بسیاری از رانندگان از میزان خطر احتمالی خودروی خود بی‌اطلاع هستند. همان‌طور که برچسب انرژی روی لوازم برقی تنها موجب شفافیت‌شده، برچسب ایمنی نیز برای ارتقای آگاهی عمومی طراحی شده‌است.» به گفته او، «این طرح سال گذشته به تصویب رسید، اما هنوز وارد مرحله اجرا نشده‌است.» کرمانپور با اشاره به اینکه بحث بعدی درباره دوربین‌های بین‌شهری و درون‌شهری بود که مدنیت‌مدان بدون به‌روزرسانی باقی‌مانده‌بودند، اظهار کرد: «در این زمینه بودجه‌ای تعودر شد و این برنامه‌ها در دست‌مجموع دستور مودک برای اجرای آن صادر کردند. خوشبختانه، این بخش پیشرفت قابل‌توجهی داشته‌است؛ به‌گونه‌ای که بیش از ۹۵درصد دوربین‌های بین‌شهری دوباره فعال شده و به سامانه متصل شده‌اند.» وی افزود: «با این حال، دوربین‌های درون‌شهری همچنان با مشکل مواجهند. مسوولیت دوربین‌های برون‌شهری با وزارت راه و مسوولیت دوربین‌های درون‌شهری با شهرداری‌هاست. آمیدواریم شهرداری‌ها نیز در این زمینه همکاری لازم را داشته‌باشند.»

کرمانپور همچنین گفت: «موضوع دیگر، سامانه‌هایی هستند که سرعت‌ها و رانندگی‌های پرخطر را ثبت و معدل‌گیری می‌کنند تا بتوانند خودروهای پرخطر را شناسایی کنند، اما متأسفانه این پروژه تاکنون به نتیجه مطلوبی نرسیده‌است.» رئیس مرکز روابطعمومی و اطلاع‌رسانی وزارت بهداشت با اشاره به یکی دیگر از مصوبات شورای سلامت و امنیت غذایی گفت: «قرار بر این شد که سامانه‌های تجعیم اطلاعات حوادث ترافیکی یکپارچه شوند. در‌حال‌حاضر هلال‌احمر، پزشکی قانونی و پلیس راهور هرکدام آمار جداگانه‌ای منتشر می‌کنند و این ناکارآمدگی مانع از انجام پژوهش‌های دقیق و سیاستگذاری موثر است.» او افزود: «سامانه یکپارچه با هدف تسهیل تحقیقات، بهبود تصمیم‌گیری و ایجاد شفافیت در حال راه‌اندازی است و احتمالاً در روزهای آینده بارگذاری خواهدشد. این اقدام دسترسی عموم، پژوهشگران و حتی صنعت را به داده‌های معتبر فراهم می‌کند و زمینه‌ساز نوآوری و اصلاح مسطلوبی خواهد بود.»

کرمانپور در پاسخ به این پرسش که چگونه می‌توان مصوبات قانونی مربوط به ایمنی خودروها را به اجرا رساند، گفت: «با یکپار در فاصله سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۶ ثابت کردیم که کاهش آمار مرگومیر ناشی از تصادفات کلاملا ممکن است. در این دوره، تعداد کشته‌های جاده‌ای آمار جداگانه‌ای منتشر می‌کنند و این برنامه‌ها در دست‌مجموع دستور مودک برای اجرای آن دستاورد نتیجه چند اقدام کلیدی بود.» او توضیح داد: «ملی‌شدن موضوع کاهش تلفات جاده‌ای در آن سال‌ها نقش مهمی داشت. بااین‌حال اگر مسوولیت این مساله فقط بر دوش وزارت بهداشت باشد، شانس موفقیت حداکثر ۱۵ تا ۲۰درصد خواهد بود.

انتظار برای قیمت‌های جدید خودرو

در حالی اودگی هوا و مصرف بالای سوخت خودروهای داخلی در هفته‌های اخیر به سوزه ثابت رسانه‌ها و البته مشغله افکار عمومی تبدیل‌شده که بحرانی دیگر این روزها در سایه مانده‌است؛ «ایمنی خودرو.» تقریبا روزی نیست که خبر تصادف‌های جاده‌ای با بزرگراهی منجر به مرگ منتشر نشود و جامعه را در شوک فروبرد. ترازوی تلخ جان‌باختن خانواده «سقاب اصفهانی؛ بار دیگر نشان‌داد که ایمنی ناوگان خودرویی کشور تا چه اندازه پایین و خطرآفرین است. آنچه وضعیت را پیچیده‌تر کرده این است که همزمان با بحران مصرف سوخت و اودگی هوا، ایمنی خودروها نیز یکی از چالش‌های اصلی سلامت عمومی است که این روزها کم‌رنگ شده‌است.

حالا شورای سلامت و امنیت غذایی خواستار آن شده همان‌گونه که «برچسب انرژی» برای محصولات الزامی‌شده، «برچسب ایمنی» نیز برای خودروهای داخلی و وارداتی اجباری شود؛ برچسبی که می‌تواند حداقل سطح ایمنی، استانداردهای فعال و غیرفعال و وضعیت آزمون‌های تصادف هر خودرو را برای مصرف‌کننده شفاف کند. این مطالبه جدیدی نیست؛ سال‌هاست تلاش پلیس راهور و وزرای بهداشت درباره نبود استانداردهای ایمنی به سیاستگذاران خودرو هشدار داده‌اند اما در هیچ دوراهی گوش شنوایی برای این نگرانی‌ها وجود نداشته‌است.

کیفیت خودروهای داخلی به‌خصوص بعد از تشدید تحریم‌ها در شرایطی با اعتراض مصرف‌کنندگان و حتی مسوولان دولتی روبه‌رو شده که واردکنندگان نیز حالا به اهداف منتقدان اضافه شده‌اند؛ منتقدانی که این‌بار نه درباره عملکرد سیاستگذاران، بلکه درباره رفتار واردکنندگان هشدار می‌دهند. ماجرا از جایی آغاز می‌شود که برخی واردکنندگان برای کاهش هزینه و رساندن خودرو به «قیمت قابل‌رقابت» در بازار ایران، اقدام به حذف امکاناتی است؛ نسخه‌های وارداتی می‌کنند. برخلاف تصور عمومی، حذف این امکانات بیشتر از خودروهای ارزان، در محصولات گران‌تر و برندهایی صورت می‌گیرد که مشتری انتظار بالاتری از آنها دارد. واردکننده برای آنکه خودرو ارزان‌تر وارد شود و در قیمت‌گذاری دستوری بتواند سود خود را حفظ کند، نه سراغ حذف آپشن‌ها رفاهی مانند گرم‌کن صندلی، تهویه خودکار یا تنظیم برقی صندلی، بلکه مستقیما به سراغ آپشن‌های ایمنی می‌رود؛ از حذف ایربگ‌های جانبی گرفته تا سادمسازی سامانه‌های پایداری، نبود کروز کنترل تطبیقی یا حذف رادارهای هشداردهند.

این الگوی نگران‌کننده شباهت زیادی به سنتی دارد که سال‌ها قبل با ورود نخستین خودروهای چینی به کشور شکل گرفت. زمانی‌که بیشتر این خودروها در آزمون‌های ایمنی و کیفیت در رتبه‌های پایین‌تر از محصولات داخلی قرار داشتند اما از نظر ظاهری، امکانات رفاهی و تزئینات داخلی جذابیت بیشتری برای مشتری ایرانی داشتند. همین «صل جایگزینی ظاهر به‌جای ایمنی» بعدها به یک عادت ناپسند در بازار خودرو تبدیل شد؛ عادت به نصب نمایشگرهای بزرگ، نورپردازی داخلی، تریمه‌های براق و آپشن‌های غیر کاربردی در کنار بدنه‌های ضعیف و سازه‌های کاستحکام. اکنون همان مسیر در خودروهای وارداتی نیز تکرار می‌شود و برخی واردکنندگان با حذف امکانات ایمنی و حفظ امکانات ظاهری تلاش می‌کنند محصولی «فریبنده اما ناایمن» به بازار عرضه کنند.

سرگیف، سومین بازیکن گرانقیمت پرسپولیس

عرفان حمیدی -در آخرین ساعات روز شنبه باشگاه پرسپولیس اعلام کرد، ایگور سرگیف مهاجم ازبکستانی که طی چند روز اخیر صحبت درباره جذبش از سوی سرخ‌ها مطرح بوده وارد تهران خواهد شد.

در آخرین ساعات روز شنبه باشگاه پرسپولیس اعلام کرد، ایگور سرگیف مهاجم ازبکستانی که طی چند روز اخیر صحبت درباره جذبش از سوی سرخ‌ها مطرح بوده وارد تهران خواهد شد تا در تست پزشکی این باشگاه شرکت کند. با اعلام این خبر مشخص شد که سرگیف اولین خرید زمستانی سرخ‌ها خواهد بود و با توجه به اینکه پیش‌قرارداد امضا شده و او برای ثبت قرارداد نهایی به تهران خواهد آمد باید روی این بازیکن و شرایط پیوستنش به جمع سرخ‌ها دقیق‌تر شویم.

قرارداد میلیون دلاری در آستانه ۲۳ سالگی
ایگور سرگیف حدود سه ماه دیگر ۲۳ساله خواهد شد و بازیکن نسبتاً مسنی ششناخته می‌شود. در عین حال طی روزهای اخیر بحث درباره رقم قرارداد این بازیکن و آنچه خواسته زیاد بوده است، گفته می‌شود جذب این بازیکن برای پرسپولیس ۱٫۴میلیون دلار آب خواهد خورد. این یعنی که قیمت این بازیکن برای پرسپولیس با نرخ فعلی دلار برای یک فصل و نیم چیزی بالغ بر ۱۹۰ تا ۲۰۰میلیارد تومان می‌شود. در واقع او برای نیم فصل ۴۰۰هزار دلار معادل ۵۵میلیارد تومان و برای فصل آینده یک‌میلیون دلار (چیزی حدود ۱۴۰ میلیارد تومان) دریافت خواهد کرد.

چنانچه رقم قرارداد نیم‌فصل او را نسبت به ارقام قرارداد سایر بازیکنان

خواجوی: با فحاشی به من حمله کردند!

پرس نفس پرسپولیس را گرفت

واقعیت این است که پیکان در این مسابقه تا حد زیادی پرسپولیس و اوسمار را سسوربرایز کرد. شاید تصور نمی‌شد این تیم

آن قدر خوب پرس کند که پرسپولیس هیچ فرصتی برای بازسازی و خلق موقعیت نداشته باشد. این پرس و شدت آن از همان دقیقه‌۳ که احمدزاده مقابل محوطه جریمه توپ را لو داد و اولین موقعیت حریف شکل گرفت مشهود بود. پرس پیکان در نیمه اول فوق‌العاده بود و در بسیاری از دقایق این نیمه فرم بازی پرسپولیس شکل نگرفت.

همین پرس باعث شد پرسپولیس برای ساخت بازی مشکل داشته و خبری از حفظ توپ و کار گروهی نباشد. در عین حال مدافعان کناری پرسپولیس در این مسابقه طی نیمه اول روز خوبی نداشتند و خبری از پی‌ریزی حملات از کانال‌های کناری هم نبود. به سبب این مشکلات موقعیت‌های پرسپولیس با فاصله زیادی از هم و با پاس‌های مستقیم و نه پاس‌های کوتاه متعدد شکل می‌گرفت. پرسپولیس در وقت‌های اضافه نیمه اول در حالی با هوش و خلاقیت اورونوف به گل رسید و از نیمه اول برنده از زمین بیرون آمد که یک بازی کاملاً متعادل با موقعیت‌های نسبتباً برابر با حریف جوانش داشت. با شروع نیمه دوم شرایط تیم اوسمار بهتر شد. دیگر خبری از پرس شدید تیم دقیقی نبود و سرخ‌ها راحت فوتبال‌شان را بازی کردند اما دوباره از این برتری به‌موقع سود نبردند تا کار خودشان را سخت کنند. دقیقی قبل از دقیقه۶۵ سومین تعویض خودش را به انجام داد و با راه انداختن کانال‌های کناری و بالا بردن کیفیت خط حمله‌اش دوباره پرسپولیس را تحت فشار قرار داد. فشاری که لحظه به لحظه بیشتر شد تا جایی که در دقایق پایانی بازیکنان پرسپولیس مشغول دفع توپ با هدف کاستن از فشار حریف بودند. این سخت‌ترین بازی و برد پرسپولیس بعد از دیدار مقابل سپاهان بود و شاید این سه امتیاز یکی از مهم‌ترین و شیرین‌ترین دستاوردهای تیمی باشد که باید یاد بگیرد در زمان برتری اندوخته‌اش را غنی‌تر کرده یا اگر موفق نبود، مثل این مسابقه از آنچه به‌دست آورده به‌خوبی محافظت کند.

سرگیف در سوپرلیگ چین و با پیراهن تیم بی‌جی گوان طی ۱۴بازی و ۷۰۱دقیقه حضور در میدان تنها یک گل زد. او با پیراهن الظفره امارات و در لیگ فوتبال این کشور نیز طی ۱۰بازی و ۷۱۱دقیقه حضور در میدان یک گل زده و دو پاس گل داده است. سرگیف در لیگ تایلند با پیراهن تیم پانهام یونایتد در ۱۵مسابقه، ۱۰۳۰دقیقه در زمین بود که ۵گل زد. او همچنین در دو تیم قزاقستانی آکتوب و توبول کاستنای در ۴مسابقه و ۷۷۱دقیقه حضور در زمین جمعاً ۷گل زد و یک پاس گل داد.

این آمار نه‌چندان جالب در شرایطی شکل گرفته که او در سوپرلیگ ازبکستان طی ۲۰۳بازی ۱۱۸گل زده و ۱۳پاس گل داده و به‌طور متوسط هر ۱۲۶دقیقه یک گل به ثمر رسانده. آمار گلزنی‌های سررگیف در لیگ قهرمانان آسیا هم جالب است و در ۲۸مسابقه ۱۵گل زده و ۴پاس گل داده است. در تیم ملی ازبکستان نیز او طی ۸۱بازی، ۲۴گل زده و ۳پاس گل داده است.

مهاجمی برای تقویت نیروی هوایی

بررسی گل‌های این بازیکن با لباس پاختاکور و آنچه در مسابقات این تیم ثبت کرده نشان می‌دهد سرگیف یک سرزن خیره است و در سرزنی مهارت بالایی دارد. مدل چرخش سر و جاگیری و ضرباتی که او با سر زده و گل‌هایی که از این طریق ثبت کرده نشان می‌دهد پرسپولیس می‌تواند روی این ویژگی مهاجم ازبک حساب باز کند. واقعیت این است که پرسپولیس در این زمین‌ها مشکلاتی دارد و حالا با حضور سرگیف نیروی هوایی سرخ‌ها تقویت شده و با استفاده از ارسال‌ها و ضربات ایستگاهی می‌تواند روی گلزنی مهاجم تازه‌واردش حساب باز کند. سرگیف همچنین یک مهاجم چپ‌پااست که البته با پای راست هم گل می‌زند. غیر از این، بررسی بیشتر گل‌های او نشان می‌دهد پنالتی‌زن خبره‌ای هم هست و می‌تواند رقیبی برای کنعانی‌زادگان و علیپور باشد چراکه هم چهره‌ای سنگی و خونسرد دارد که به گل کردن ضرباتش کمک می‌کند، هم اینکه از نظر فنی ضربات دقیقی به توپ می‌زند و از این حیث نیز می‌تواند به کمک پرسپولیس بیاید.

پرسپولیس به دنبال همبازی باکیچ

بعد از مطرح شدن شش‌دن نام و گزینه داخلی برای پست هافبک دفاعی حالا باشگاه پرسپولیس با یک گزینه خارجی برای این پست حساس به توافق رسیده است.

بازیکن مورد نظر یک هافبک دفاعی اهل مونته‌نگروست که در تیم ملی کشورش با مارکو باکیچ همبازی است. این هافبک ۳۰ ساله نبوشا کوشوویچ نام دارد که ۳۴ بازی ملی انجام داده است‌او در تیم‌های استانداردلیژو و پارتیزان بلگراد بازی کرده و با حضور در تیم تایلندی بانکوک یونایتد چهار بازی هم در رقابت‌های لیگ قهرمانان آسیا سطح ۲ انجام داده است. این بازیکن که سابقه بازی در لیگ یک عربستان و سوپرلیگ چین را در کارنامه دارد تا شش ماه دیگر با تیم تایلندی‌اش قرارداد دارد.

آقاسی نه، پای جمال لوتیسن در میان است!

در ابتدای فصل، پرسپولیس به دنبال تقویت پست دفاع چپ خود بود و گزینه اصلی باشگاه و وحید هاشمیان، جمال لوتیسن، مدافع ایرلندی سابق نیوکاسل به حساب می‌آمد. بعد از مذاکرات اولیه این بازیکن که مدت‌ها از میادین دور بود، به تهران آمد و تحت تست‌های پزشکی و فنی قرار گرفت. وحید هاشمیان، سرمربی وقت پست درهای بسته در ورزشگاه شهید کاظمی از او تست گرفت اما به دلیل مصدومیت‌های طولانی‌مدت و مشکلات فنی، لوتیسن رد و انتقال او به جمع سرخ‌ها منتفی شد.

با این حال ماجرا به همین جا ختم نشد. در فرایند مذاکرات، باشگاه پرسپولیس به یک ایجنت واسطه مبلغ ۱۰۰ هزار دلار پرداخت کرد تا مقدمات حضور لوتیسن را فراهم کند. این ایجنت که در همان مقطع خریدهای بزرگ استقلال را به ایران آورده بود از درویش بابت حضور لوتیسن در ایران این مبلغ را به صورت پیش قسط دریافت کرد اما پس از شکست انتقال، پول را برنگرداند. در نهایت هیچ بازیکن جایگزینی هم از سوی او معرفی نشد و این مبلغ از جیب باشگاه پرسپولیس رفت.

اما پیمان حدادی مدیرعامل فعلی پرسپولیس پس از بررسی اسناد مالی باشگاه متوجه شد درویش این موضوع را تا حد زیادی از دید عموم و حتی برخی مسئولان مخفی نگه داشته‌بود. به همین خاطر او بلافاصله تصمیم به اقدام حقوقی گرفت و باشگاه رسماً علیه این ایجنت شکایت کرد تا حقوق مالی پرسپولیس را استیفا کند.

ظاهراً این بدهی حتی در صورت‌های مالی رسمی باشگاه پرسپولیس ثبت شده و باشگاه تصمیم گرفته تا مبلغ را پرداخت نکند و از این ایجنت رهیج بازیکنی جذب نکند. حالا اما این واسطه دستت به مانورهایی زده تا بدهی خود را جبران کند. او که ایجنت رسمی برخی بازیکنان خارجی، بویژه ازبکستانی‌هایی مانند هوشنگ‌اکبر علیچونوف است، تلاش می‌کند رقم قرارداد این بازیکن در مذاکرات با پرسپولیس را به شکل عجیبی بالا ببرد. این اقدام غیرحرفه‌ای باعث پیچیدگی در جذب گزینه‌های مدنظر سرخ‌پوشان شده و انتقال علیچونوف را به مشکل کشانده و به دلیل همین موضوع انتقال این مدافع ازبک با مانع مریخی به‌خورد کرده است!

فوتبال زنان ایران در روزهای اخیر شاهد یکی از نقل‌وانتقالات مهم نیم‌فصل بوده است؛ جایی که زهرا خواجوی، دروازه‌بان ملی‌پوش و یکی از تأثیر گذارترین چهره‌های فوتبال زنان، مسیر تازه‌ای را با پیوستن به پرسپولیس آغاز کرد. این جابه‌جایی نه‌تنها از نظر ورزشی، بلکه به دلیل سسوابق صحبت‌های خواجوی درباره استقلال، بازتاب زیادی داشت. خواجوی درباره تصمیم خود برای پیوستن به پرسپولیس گفت: «در پایان نیم‌فصل قصد داشتم از ایستا جدا شوم و بین تیم‌های مدعی، پرسپولیس و سپاهان پیشنهاد داشتم. ترجیح این بود که در تهران بمانم و علاوه بر آن، آرزوی هر فوتبالیستی است که در باشگاهی بزرگ مثل پرسپولیس بازی کند. بنابراین تصمیم گرفتم با این تیم ریشه‌دار قرارداد ببندم و الان از انتخابم بسیار خوشحالم.»

در مورد پیشنهادهای مالی هم خواجوی توضیح داد: «رقم پیشنهادی پرسپولیس از سپاهان کمتر بود اما دو دلیل باعث شد پرسپولیس را انتخاب کنم؛ یکی بزرگی باشگاه و دیگری ماندن در تهران.»

آخرین نفس‌های ژابی؟

فصل گذشته برای کهنکشان‌های بدون کسب قهرمانی در سه جام اصلی، فصلی ناکام به شمار می‌رود اما اگر شرایط رئال در تقابل فصل گذشته با منچسترسیتی را با تیم امروز رئالی‌ها مقایسه کنیم، متوجه می‌شویم که شرایط درون اردویی و فنی رئال مادرید تا چه اندازه در مقایسه با پیروزی فصل گذشته برابر سیتی در دیدار پلی آف مرحله حذفی لیگ قهرمانان اروپا پسرطرف کرده است. کسب تنها دو برد در هفت بازی آخر، تکرار بحران مصدومیت مدافعان، دودستگی در رختکن و از دست رفتن ایمان بازیکنان به توانایی ژابی اونسو در کنترل کردن شرایط رختکن تیم، رئال و آینده ژابی را بر لبه پرگاه قرار داده و طوقی گفته برخی رسانه‌های اسپانیایی، این مسابقه آخرین فرصت ژابی برای نجات شغل خود در پایتخت اسپانیا خواهد بود.

در شب شکست دو بر صفر مقابل سلتاویگو، ادر میلیتائو بار دیگر دچار یک مصدومیت سنگین شد و گزارش‌ها حاکی از این است که امبابه، کاماوینگا و هاوسن هم در آخرین تمرین پیش از دیدار با سیتی شرکت نکرده‌اند. همچنین پایگاه‌های خبری پیش از برگزاری بازی حساس با سیتی، از آلوارو آربلوا سرمربی تیم رئال مادرید کاستیا به عنوان یک گزینه بالقوه برای جانشینی اونسو در صورت تداوم روند ضعیف هفته‌های اخیر و حواشی رختکن رئال نام برده‌اند. با این حال پیروزی در این مسابقه می‌تواند تا حد زیادی اونسو را از بحران این روزها نجات دهد و بنابراین جدال امشب رئال مادرید مقابل سیتی، دیداری حساس‌تر از یک بازی معمولی در فاز لیگ رقابت‌های لیگ قهرمانان اروپا خواهد بود.

این مسابقه اولین جدال اونسو مقابل سرمربی سابق خود پپ گواردیولا خواهد بود. او در بایرن مونیخ ۷۹ بازی زیر نظر گواردیولا انجام داد و با وجود اینکه مکتب فوتبالی او با پپ متفاوت است، تأثیر تفکرات نابغه اسپانیایی روی مدل مربیگری اونسو به وضوح دیده می‌شود. در لیگ قهرمانان هر دو تیم یک بار شکست خورده‌اند اما رئال مادرید به دلیل یک برد بیشتر نسبت به سیتی، شرایط بهتری در جدول رقابت‌ها دارد. از دسامبر ۲۰۱۸ و تقابل با زسکامسکو تا به امروز، رئال مادرید در ۳۸ بازی خانگی متوالی اروپایی گل زده که این سومین آمار برتر تاریخ رقابت‌های اروپایی محسوب می‌شود و بنابراین سیتی کار دشواری برای کلین‌شیت مقابل رئال خواهد داشت. سیتی اما برخلاف رئال مادرید در شرایط آرمایی با به این بازی می‌گذارد. با پیروزی سه بر صفر مقابل ساندرلند و کسب سه برد متوالی لیگ برتری علی‌رغم مشکلات واضح دفاعی تیم، سیتی اختلاف خود با صدر جدول را به تنها ۲ امتیاز کاهش داده و با انگیزه بالایی به دنبال انتقام شکست فصل گذشته از رئال خواهد بود.

جنگ تمام عیار برای بازگشت به تیم ملی

قلعه‌نویی و کاد فنی تیم ملی مطرح است. تجربه، دانش بازی و شخصیت حرفه‌ای چشمی، نبوغ و پاس‌های خطرناک رضاییان و سابقه و ذهنیت رقابتی جلالی به هیچ وجه قابل چشم‌پوشی نیست، اما آنچه امروز تعیین‌کننده است، حضور ثابت و تأثیرگذار در بازی‌های رسمی است؛ موضوعی که این سه بازیکن در هفته‌های اخیر کمتر به دست آورده‌اند. در مقابل، ظهور بازیکنان جوان و آینده‌داری مانند رزاقی‌نیا، گودرزی، کوشکی و حتی مهران احمدی باعث شده ساختار دفاعی و خط میانی استقلال تغییر کرده و فرصت بازی به چهره‌های تازه برسد. این بازیکنان نیز به خوبی می‌دانند که رسیدن به جام جهانی رؤیایی است که شاید تنها یکبار در طول حرفه‌ای فوتبال‌شان رقم بخورد، بنابراین آنها نیز تلاش خواهند کرد تا جایگاه خود را تثبیت کرده و شانس حضور در بزرگترین آوردگاه فوتبال جهان را از دست ندهند. در میان سه بازیکن بانجریه، وضعیت رامین رضاییان شاید نسبت به دیگران بهتر باشد، زیرا ساینپتو به دلیل توانایی بالای او در پاس کاری و کنترل بازی، در بسیاری از مسابقات به هر شکل که شده او را در میدان قرار می‌دهد. با این حال، نیمکت‌نشینی رضاییان در دربی و چند بازی دیگر، زنگ خطری جدی محسوب می‌شود و نشان می‌دهد

ورزش

روزنامه درز اقتصاد

دوشنبه ۱۵ دی ۱۴۰۴ شماره ۱۴۳۶
www.marzeghtesad.ir

▼ مهدی‌زاده: هاشم‌نژاد به‌دنبال پنالتی گرفتن بود

محمدرضا مهدی‌زاده مدافع استقلال خوزستان درباره تسلوی بدون گل تیشم مقابل تراکتور در تبریز می‌گوید: «می‌دانستیم بازی سختی داریم و تراکتور تیمی است که بازیکنان باکیفیتی دارد. ما بعد از شکست برابر گل‌گهر با هم صحبت کردیم و همقسم شدیم تا در بازی با تراکتور امتیاز بگیریم و خوشحالم که دست خالی از تبریز نرنگشتیم. شاید با توجه به وضعیتی که قبل از این بازی داشتیم، خیلی‌ها پیش‌بینی می‌کردند به تراکتور بیایم ولی می‌دانستیم از این بازی چه می‌خواهیم و چگونه باید برابر آنها بازی کنیم. تیم ما در این بازی مستحق امتیاز گرفتن بود.» او درباره صحنه جنجالی این بازی و اینکه تراکتوری‌ها معتقد به پنالتی بودند این‌طور می‌گوید: «می‌دانستم که هاشم‌نژاد می‌خواهد پنالتی بگیرد و در آن صحنه پایم را ثابت نگه داشتم. هفتم این نبود که پای هاشم‌نژاد را بزنم و فکر می‌کنم او قصد داشت پایش را به پای من گیر بدهد و پنالتی بگیرد. داور هم می‌توانست پنالتی بگیرد و هم می‌توانست نگیرد، ولی من قصدی برای خطا کردن نداشتم. در مورد آن صحنه خودم نمی‌توانم نظری قاطع داشته باشم و کارشناسان باید نظر بدهند، اما باز هم می‌گویم که تصمیمی برای خطا کردن روی بازیکن تراکتور نداشتم.»

▼ مظفری‌زاده: با وجود VAR پذیرش اشتباهات داوری سخت است

سعید مظفری‌زاده مدیرعامل باشگاه تراکتور درباره تسلاوی خانگی تیشم مقابل استقلال خوزستان و اعتراض شدید بازیکنان و کادرفنی این تیم به پنالتی اعلام نشدن برخورد مهدی هاشم‌نژاد بسا مدافع حریف اظهار داشت: «صحنه‌ای در بازی اتفاق افتاد که هم به نظر ما و هم به نظر اکثر کارشناسان پنالتی بود. با توجه به وجود VAR، پنالتی اعلام نشدن این صحنه جای تعجب و سؤال داشت. ما اعتراض رسمی‌مان را به فدراسیون ارسال کردیم و امیدوارم پاسخ مناسبی در این زمینه بگیریم. باوجود VAR واقعا پذیرفتن اشتباهات داوری سخت است، چون در سرنوشته تیم‌ها تأثیرگذار است. این اتفاق در این فصل در چند مورد در رخ داده است. ما قبلاً هم اعتراض‌مان را به فدراسیون ارسال کردیم، ولی پاسخی نگرفتیم، امیدواریم این بار پاسخ مناسب دریافت کنیم. اسکوچیچ هم خیلی از اشتباهات داوری ناراحت است.»

او درباره صحبت‌های تند محمدرضا نوزوی مالک این باشگاه علیه داوری بازی‌های تیشم و احضار او به کمیته اخلاق هم گفت: «من نمی‌دانم دلیل احضار آقای نوزوی چیست، او هم نسبت به وضعیت موجود داوری معترض است و فقط می‌خواهد حق باشگاه تراکتور ضایع نشود. ضمن اینکه در چارت رسمی باشگاه، مالکیت با هلدینگ است و نمی‌دانم با این شرایط آیا اصلاً امکان احضار نوزوی وجود دارد یا خیر. نوزوی فردی فعال در فوتبال نیست و نمی‌دانم اصلاً امکان احضار او وجود دارد.»

مظفری‌زاده درباره اینکه چند ماه پیش هم نوزوی بابت اظهارتش به کمیته اخلاق دعوت شده بود اما نرفت، آیا این بار به جلسه کمیته اخلاق خواهد رفت یا نه، گفت: «منی‌دانم، قطعاً خودش تصمیم می‌گیرد. ما در چارت باشگاه تراکتور مدیرعامل و هیأت مدیره داریم و مجموعه مدیریتی باشگاه کاملاً مشخص است. درست است آقای نوزوی ما را حمایت می‌کند، ولی ارتباطی که باعث شود کمیته اخلاق او را احضار کند، نمی‌بینم. به همین خاطر اظهارنظر نمی‌کنم.»

.....

▼ برنامه‌ریزی برای پارالمپیک ۲۰۲۲

سعید سلگی ستخگوی کاروان ایران اعزامی به بازی‌های پارآسیایی جوانان نیز در خصوص آینده‌نگری برای ورزشکاران متغلب و خدال آور بازی‌های آسیایی ۲۰۲۵ جوانان در دبی معتقد است: «با حمایت جدی، مدال‌آوران این دوره می‌توانند به پشتوانه کاروان ایران در پارالمپیک ۲۰۲۲ تبدیل شوند. پشتوانه‌سازی از طریق بازی‌های پارآسیایی جوانان انجام می‌شود و در دوره گذشته هم این‌گونه بود. نگاه اصلی ما در این بازی‌ها برای پارالمپیک ۲۰۲۲ و بازی‌های پارآسیایی ۲۰۳۰ است. آیین‌نامه تیم‌های ملی B را داریم و ورزشکاران بعد از این دوره حمایت می‌شوند و اردوهای متمرکز را برای آنان خواهیم گذاشت.»

سلگی در خصوص اردوهای برگزار شده در یک سال اخیر قبل از اعزام به دبی می‌گوید: «در یک سال گذشته روند آماده‌سازی شروع شده و اردوها نیز در جریان بوده. این اردوها بسا نکته‌ای هم برگزار شد البته ما ورودی‌هایی برای رشته‌های رکوردی تعریف می‌کنیم تا ورزشکاران در انتخابی‌ها حضور پیدا کنند. بعد از انتخابی ۲ نفر برتر را به اردو فراخواندیم تا آماده اعزام به دبی شوند. در یک سال گذشته ۱۸۳ اردو آماده‌سازی را برگزار کردیم. البته تغییر میزبان نیز تأثیر زیادی در رشته‌ها داشت و ما وجود و دوچرخه‌سواری را از دست دادیم.» سلگی در خصوص رکوردشکنی احتمالی جوانان ایران تأکید دارد: «کوردرها را بررسی کردیم و شرایط رکوردی خوبی داریم اما این قطعی نیست زیرا اطلاعات دقیقی از رقبان نداریم.»

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوبن

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

معماری ساختار جدید انرژی

مر تفضی اکبری - چهارمین کنفرانس و نما‌ی‌شگاه بین‌المللی بهینه‌سازی مصرف و بهره‌وری انرژی ایران بر گزار شد.

پنل تخصصی اول در نشست تخصصی «سازمان بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور: چالش‌ها و راهکارها»

در اول، شرکت‌کنندگان چالش‌های ساختاری و حکمرانی انرژی را بررسی کرده و بر ضرورت اجرای ماده ۴۶ قانون برنامه هفتم توسعه برای ایجاد «سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی» و «حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی» تأکید کردند. کارشناسان هشدار دادند که فقدان یک متولی متمرکز و نظام قیمت‌گذاری بازارمحور، تبدیل به ریشه ساختاری ناکارآمدی‌های انرژی در ایران شده و کشور مجبور به پرداخت هزینه بالا برای تولید بی‌هدف شده که نتیجه آن افت رقابت‌پذیری صنایع بوده‌است. آنها تأکید کردند سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی باید نقش سیاست‌گذاری و نظارت کلان را برعهده گیرد، شاخص‌های عملکردی و سامانه ملی پایش را برقرار کند و با اولویت‌بندی پروژه‌ها بر اساس بازده اقتصادی و بهره‌وری، منابع محدود را به بخش‌هایی هدایت کند که بیشترین کاهش‌شدت انرژی را تولید می‌کنند، در غیر این صورت خطرات مالی، رانت و افزایش نابرابری توزیع پارانه تداوم خواهد یافت. در پنل دوم با حضور مدیران سابق، بورس انرژی و مدیریت شبکه برق، برنامه‌ها، طرح‌ها و ابزارهای اجرایی و تامین مالی بازار بهینه‌سازی برق و نقش هم‌افزایی نهاده‌ها و ورود بخش خصوصی در تحقق بهره‌وری انرژی بررسی شد. کارشناسان در این پنل تأکید کردند مسیر عبور از ناترازی برق، نه تصدی‌گری دولتی بلکه توسعه بازار گواهی‌های صرفه‌جویی و ابزارهای مالی مبتنی بر بورس است؛ بازاری که هم کشف قیمت واقعی را ممکن می‌سازد و هم منابع لازم برای پروژه‌های بهینه‌سازی را تامین می‌کند. تجربه‌های اولیه نشان می‌دهد ابزارهایی مانند گواهی‌های اوج، سلف موازی استاندارد و صندوق پروژه می‌توانند انگیزه سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را افزایش دهند، اما موفقیت این طرح‌ها به شفافیت در اندازه‌گیری، تضمین حقوق مالکیت، و تسهیل عملیاتی ورود سرمایه‌گذاران بستگی دارد.

ضرورت بازنگری بنیادین در حوزه انرژی

ایران در جمع کشورهایی با بالاترین شدت انرژی قرار دارد و بهینه‌سازی مصرف و سامان‌دهی حکمرانی انرژی به یک دغدغه راهبردی بدل شده است. پنل تخصصی «حکمرانی بهینه‌سازی مصرف انرژی» با حضور صاحب‌نظران کلیدی، به واکاوی ریشه‌های ناکارآمدی و ارائه راه‌حل‌های مبتنی بر قانون برنامه هفتم توسعه پرداخته‌است. محور اصلی گفت‌وگو، دو چالش عمده «نبود متولی متمرکز» و «فقدان نظام قیمت گذاری مبتنی بر سازوکار بازار» بود که راهکار آن در قالب تشکیل یک سازمان سیاستگذار در سطح معاونت رئیس‌جمهور و ایجاد «حساب بهینه‌سازی مصرف انرژی» تدوین شده است.

در آغاز این پنل مالک شرعیتی نیاسر، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی، با اشاره به مشکلات ساختاری مدیریت مصرف انرژی در کشور گفت: «در سال‌های گذشته دو چالش اساسی در سطح اجرایی وجود داشت؛ نخست اینکه متولی واحد و قدرتمندی برای مدیریت مصرف انرژی تعریف نشده بود. در وزارت نفت، مدیریت بهره‌وری ذیل مدیریت تولید قرار داشت که ذاتاً با یکدیگر در تعارض هستند. در وزارت نیرو نیز سهم حوزه بهره‌وری در ساتیا به کمتر از ۱۰ درصد رسید و عملاً اولویت این مجموعه به سمت انرژی‌های تجدیدپذیر رفته‌است.» او ادامه داد: «بر اساس آسیب‌شناسی‌ها، در برنامه هفتم به این جمع‌بندی رسیدیم که ساختار مدیریت مصرف انرژی باید متمرکز و اختیارات آن تقویت شود. اکنون سازمانی در سطح معاونت رئیس‌جمهور ایجاد شده تا بتواند مدیریت مصرف را با

ورود تر امپ به معامله بزرگ در هالیوود

کمپانی برادران وارنر با مبلغ بیش از ۸۲میلیارد دلار کرد و ادامه می‌دهد و قصد دارد استودیو و بخش استریمینگ حالا رقیبش شرکت پارامونت یک پیشنهاد افواکننده تازه این شرکت را هم بخرد. این در حالی است که نتفلیکس رو کرده است. این شرکت با پیشنهاد نجومی ۰.۸۴ میلیارد قصد نداشت دارایی‌های سنتتی تلویزیونی وارنر برادرز، از دلار نشان داده برای خرید کمپانی برادران وارنر مضمم جمله شبکه خبری «CNN» و شبکه «Discovery» است و حتی با وجود اعلام توافق با نتفلیکس تلاشش را را خریداری کند.

در روزهای اخیر شرکت نتفلیکس اقدام به خریداری

روز نخست این رویداد، دو پنل تخصصی با عناوین «حکمرانی بهینه‌سازی مصرف انرژی در کشور: چالش‌ها و راهکارها» و «بازار بهینه‌سازی برق: برنامه‌ها، طرح‌ها، تامین مالی و ابزارهای اجرایی» برگزار شد.

نجفی افزود: «منابع مالی، انسانی و فناوریانه محدود است؛ بنابراین سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی باید پروژه‌ها را براساس بیشترین بازده انرژی و اثر اقتصادی اولویت‌بندی کند. ابتدا باید سراغ بخش‌هایی مانند صنعت، ساختمان‌های دولتی و حمل‌ونقل عمومی رفت که بیشترین مصرف و بیشترین پتانسیل صرفه‌جویی را دارند. پروژه‌های با پتانسیل متوسط اما امکان اجرای سریع در اولویت دوم و پروژه‌های کم‌اثر یا پرهزینه در مراحل بعدی قرار می‌گیرند تا ماده ۴۶ واقع‌بینانه پیش برود.» او در ادامه گفت: «سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی باید از امور اجرایی دور بماند و از زاویه کلان به سیاست‌گذاری بپردازد. تجربه نشان داده هرگاه سازمان‌ها وارد اجرا شده‌اند، تعارض منافع و کندی روندها ایجاد شده است. نقش این سازمان باید پایش، نظارت، تسهیل‌گری و رفع موانع باشد. سال‌ها است که درباره ضرورت ایجاد نهاد تنظیم‌گر در صنعت برق، نفت، گاز و پتروشیمی صحبت می‌شود اما عملاً با تکنیک‌های مختلف مانع‌تراشی صورت می‌گیرد. بدون تنظیم‌گر مستقل، حکمرانی انرژی گرفتار انحصار و ناکارآمدی خواهد ماند.»

دو ایرچالش حکمرانی انرژی

در ادامه این نشست تخصصی، نصرت‌الله سیفی، رئیس کارگروه بهینه‌سازی معاونت زیربنایی مجمع تشخیص مصلحت نظام، گفت:«در مجمع تشخیص مصلحت نظام طی چهار سال مطالعه سیاست‌های کلی انرژی، به دو ایرچالش اساسی رسیدیم: نخست حکمرانی غیرمنسجم، جزیره‌ای و غیررقابتی در بخش انرژی؛ و دوم نظام قیمت‌گذاری دستوری و ناکارآمد که کل اقتصاد انرژی را دچار اختلال کرده است.» سیفی ادامه داد: «سیاست‌های کلی انرژی در سال ۱۳۷۹ ابلاغ شد و قرار بود جدی پیگیری شود، اما پیگیری‌ها بسیار کلی بود. به همین دلیل، یک نظام‌نامه پیگیری سیاست‌ها تدوین شد. در کار گروه بهینه‌سازی، نخستین گام تعیین شاخص‌های قابل اندازه‌گیری بود. برخی شاخص‌ها شفاف بودند، مانند ضرورت نصف شدن شدت انرژی در یک دوره مشخص، اما بخش زیادی فاقد شاخص کمی بودند که اکنون طراحی شده‌اند.» او گفت: «پس از ادغام و تدوین شاخص‌ها، از دستگاه‌ها اطلاعات دریافت کردیم که این روند همچنان ادامه دارد. بررسی عملکرد ۲۵ سال گذشته نشان می‌دهد تنها ۴۰ درصد سیاست‌های انرژی محقق شده و در حوزه بهینه‌سازی این رقم فقط ۱۷ درصد است؛ که با ارفاق به معنای مردودی کامل در دو دهه گذشته است.»

سیفی افزود: «برای یافتن ریشه مشکلات، ۶ کارگروه در حوزه‌های مختلف تشکیل شد. در کارگروه بهینه‌سازی ۲۴ چالش اصلی شناسایی شد؛ از جمله تعدد مراکز تصمیم‌گیری، نبود سازماندهی منسجم، قرار نداشتن مدیریت مصرف در اولویت و اقتصاد ناکارآمدی که به دلیل قیمت‌گذاری غلط پیام اشتباه به مصرف‌کننده می‌دهد. دو ایرچالش اصلی (حکمرانی غیرمنسجم و نظام قیمت‌گذاری ناکارآمد) ریشه در دو رویکرد اشتباه دارند: نخست غلبه نگاه راه‌محور بر اقتصاد انرژی، و دوم غلبه رویکرد دولت‌محور بر اقتصاد انرژی که با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در تعارض است.»

معایب تکیه صرف بر تولید

در ادامه محمدرضا اکبری مشاور رئیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی، با اشاره به چالش‌های موجود در این حوزه گفت: «ایران با وجود ذخایر عظیم نفت و گاز، درگیر چالش‌های انرژی با ابعاد کلان شده است. طی سال‌های گذشته به‌جای تمرکز بر مدیریت مصرف، همه توجه کشور صرف افزایش تولید شده‌است. نتیجه این رویکرد، رشد آفساز گسیخته مصرف و تعمیق ناترازی انرژی بوده است.» او افزود: «ایران سومین تولیدکننده کل انرژی در سال ۱۳۷۹ ابلاغ شد و قرار بود جدی پیگیری شود، اما پیگیری‌ها بسیار کلی بود. به همین دلیل، یک نظام‌نامه پیگیری سیاست‌ها تدوین شد. در کار گروه بهینه‌سازی، نخستین گام تعیین شاخص‌های قابل اندازه‌گیری بود. برخی شاخص‌ها شفاف بودند، مانند ضرورت نصف شدن شدت انرژی در یک دوره مشخص، اما بخش زیادی فاقد شاخص کمی بودند که اکنون طراحی شده‌اند.» او گفت: «پس از ادغام و تدوین شاخص‌ها، از دستگاه‌ها اطلاعات دریافت کردیم که این روند همچنان ادامه دارد. بررسی عملکرد ۲۵ سال گذشته نشان می‌دهد تنها ۴۰ درصد سیاست‌های انرژی محقق شده و در حوزه بهینه‌سازی این رقم فقط ۱۷ درصد است؛ که با ارفاق به معنای مردودی کامل در دو دهه گذشته است.»

سیفی افزود: «برای یافتن ریشه مشکلات، ۶ کارگروه در حوزه‌های مختلف تشکیل شد. در کارگروه بهینه‌سازی ۲۴ چالش اصلی شناسایی شد؛ از جمله تعدد مراکز تصمیم‌گیری، نبود سازماندهی منسجم، قرار نداشتن مدیریت مصرف در اولویت و اقتصاد ناکارآمدی که به دلیل قیمت‌گذاری غلط پیام اشتباه به مصرف‌کننده می‌دهد. دو ایرچالش اصلی (حکمرانی غیرمنسجم و نظام قیمت‌گذاری ناکارآمد) ریشه در دو رویکرد اشتباه دارند: نخست غلبه نگاه راه‌محور بر اقتصاد انرژی، و دوم غلبه رویکرد دولت‌محور بر اقتصاد انرژی که با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در تعارض است.»

سیفی افزود: «برای یافتن ریشه مشکلات، ۶ کارگروه در حوزه‌های مختلف تشکیل شد. در کارگروه بهینه‌سازی ۲۴ چالش اصلی شناسایی شد؛ از جمله تعدد مراکز تصمیم‌گیری، نبود سازماندهی منسجم، قرار نداشتن مدیریت مصرف در اولویت و اقتصاد ناکارآمدی که به دلیل قیمت‌گذاری غلط پیام اشتباه به مصرف‌کننده می‌دهد. دو ایرچالش اصلی (حکمرانی غیرمنسجم و نظام قیمت‌گذاری ناکارآمد) ریشه در دو رویکرد اشتباه دارند: نخست غلبه نگاه راه‌محور بر اقتصاد انرژی، و دوم غلبه رویکرد دولت‌محور بر اقتصاد انرژی که با سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و سیاست‌های کلی اصل ۴۴ در تعارض است.»

حجت‌الین علی‌کناری، عضو انجمن بهینه‌سازی مصرف انرژی، با اشاره به نبود ثبات تصمیم‌گیری در انرژی گفت: «با وجود سیاست‌های کلی مشخص، شرایط لازم برای شکل‌گیری بازار بهینه‌سازی انرژی فراهم نشده است. تغییرات مکرر در دولت، مجلس و مجمع تشخیص باعث شده هر تصمیم جدید بخشی از فعالیت بخش خصوصی را مختل کند.» او افزود: «در کشورهای مختلف مسیر سیاست‌گذاری قابل پیش‌بینی است؛ اما در ایران یکباره قیمت‌ها تغییر می‌کند، تبصره‌ها اضافه می‌شود و ساختارها جابه‌جا می‌شود. بهتر است برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت تدوین و سپس اجرا شود. در برنامه هفتم که حکمرانی انرژی مطرح شده، قانون از تشکیل سازمان ظرف ۲ ماه تا تصویب اساسنامه صحبت می‌کند؛ درحالی‌که باید برای دوره گذار برنامه و زمان مشخص تعریف شود.»

عکس نوشت

کارتون

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱۹ آذر ۱۴۰۴ - تهران

باران ۱